ԺԱ. ՏԱՐԻ 3228 (Ն. Տ.) 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1894 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1894 23 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1312 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وه‌لك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր պայման.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Պաշտօնական թղթատարի ծախքը միասին		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւնք ետ չի դարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՆԷՕՐԱՍԹԷՆԻ *

Ինչպէս այժմ ամեն առողջապահ՝ միքրոպ ըսուած հիւլէակերպ էակին բնոյթը, պատճառած վնասներն ու զանոնք անհետացնելու միջոցներն ուսումնասիրելով պարտաւորութիւն կզգայ իր տեսութիւններն հրատարակել, որպէս զի ամեն մարդ ձեռք առնու ինքզինքը պաշտպանելու միջոցներն, նոյնպէս կը թուի թէ ամեն բժիշկ ալ պարտաւոր է ցոյց տալու պաշտպանուելու միջոցներն այնպիսի թշնամւոյ մը դէմ՝ որ մինչեւ ցարդ մանրադիտով նշմարուած միքրոպներէն շատ աւելի վտանգաւոր է, այն է Նէօրասթէնի կոչուած ջղային հիւանդութիւնը։

Ամեն եղանակ և ամեն տարիք իր Նէօրասթէնին ունի, բայց այժմու նէօրասթէնին կը տարբերի նախկինէն, ինչպէս մեր այժմու կրթութիւնը, բարքը և պէտքերը՝ նախկիններէն։

Այժմու տղան արդէն պզտիկ մարդ մըն է. Ան կը զարմացնէ իր խելքովը, ինչպէս [illegible], շատ անգամ իր կանխահաս մոլութիւններովը։ Ժամանակակից կինը նեղ կը գտնէ իրեն համար՝ ընտանեկան անձուկ սահմանը. մայրական հաճոյքը զինքը կը ձանձրացնէ և կ'նահանջէ. իր պէտքերը զինքը կը գրգռեն։ Այլապէս ապրիլ ու այլապէս մտածել կ'ուզէ։

Գործաւորը չ'ուզեր որ իր զաւակն ալ գործաւոր ըլլայ. իր ընտանիքին նեցուկ ըլլալու համար աշխատելէ զատ՝ ինքզինքը շատ մը զրկողութեանց կ'ենթարկէ, միջոցներ կը հնարէ, անօթութենէ կը տառապի և կը տառապեցնէ իր ընտանիքն ալ մինչեւ որ կարենայ իր աղջկանը ուսուցչութեան վկայական մը առնել տալ և կամ զաւակը գործաւորութենէ ազատել։

Միջին դասը՝ նախանձախնդիր հարստութեան, կ'աշխատի, կը յոգնի, աւելորդական ամեն տեսակ յուզմանց ենթակայ կ'ըլլայ և շատ անգամ չը յաջողելով՝ ջղային հիւանդութեանց կ'ենթարկուի։ Արդի ազնուական դասին մէջ ալ չենք կրնար գտնել նախկին հարուստ ծերունւոյն դէմքը որ պաշտպան կը հանդիսանար արհեստից և գիտութեանց. այլ հաճոյքներով և մոլութիւններով ծերացած երիտասարդներու դեղնոյն դէմքեր ևեթ կը նշմարենք։ Ասոնք են ահա պատճառ որ այժմ ջղային հիւանդութիւններէ թերած և կամ մեռած մարդեր շատ կը տեսնուին. ուրեմն փնտռենք թէ որո՞նք են այն պատճառները որ այս հիւանդութիւնները առաջ կը բերեն և ի՞նչ միջոցներով կրնանք անոնց դիմադրել։ Գիտութիւնը այսօր չկրնար ստուգապէս որոշել այդ պատճառները, բայց այն գիտուններն որք խնդիրը խորապէս ուսումնասիրած են՝ ժառանգականութիւնը, բարոյական և ֆիզիքական միջավայրերը, այլ և այլ մոլութիւններ ու նիւթական պէտքը պատճառ կը համարին։

Ժառանգականութիւն.—Ինչպէս գիտենք, ըստ կենսաբանական օրինաց, նմանը նմանը կ'արտադրէ. այս բնական օրէնքը ջղային հիւանդութեանց համար, ընդունելի է այն աստիճանով որով կ'ընդունին արդի բազմահմուտ հեղինակներէն, Պռուէլ և Մէէկաս, թէ ջղային հիւանդութեանց ժառանգական փոխանցումը այժմ հաստատուած և անվիճելի իրողութիւն մ'է։ Ուրեմն բժիշկին պարտականութիւնն է երկու ջղային անձանց իրարու հետ ամուսնութիւնը արգիլել ինչպէս նաև ամուսնութեան համար որոշեալ տարիքը չանցընել ու զգուշացնել տալ համարիւն անձանց իրարու հետ ամուսնութիւնը։

Միջավայր. — Բարոյական միջավայրը մարդուս ջղային դրութեան վրայ կ'ազդէ. ուր որ կեանքի պայքարը սաստիկ է, ջղային հիւանդութիւնք աւելի բազմաթիւ կ'ըլլան. ասոր ճշմարտութիւնը կը հաստատէ քաղաքացի և գիւղացի կեանքը իրարու հետ բաղդատելով։ Ֆիզիքական միջավայրն ալ իր ազդեցութիւնը ունի ջղային հիւանդութեանց վրայ, բայց մինչեւ ցայսօր խիստ քիչ մարդիկ զայն ուսումնասիրած են, անոնցմէ Թիւրինի համալսարանի հռչակաւոր ուսուցիչ Պ. Լօմպրօզօ դիտած է թէ բարեխառնութեան տարբերութիւնը, հովի փոփոխութիւնը և այլն ջղային հիւանդութեանց վրայ ազդեցութիւն ունին. արդարեւ սաստիկ և կարճատեւ տաքութիւնը ջիղերը կը թուլցնէ, մինչդեռ տեւողական ջերմը զայն կը գրգռէ և ինչպէս որ սաստիկ լոյսը կը կենդանացնէ զայն, նոյնպէս ալ մթութիւնը կը տխրեցնէ։

Մօդա. — Մօդան ալ իր ազդեցութիւնը ունի ջղային հիւանդութեանց վրայ. մարդիկ հիմակ ոչ միայն ինքզինքնին սնուցանել կ'ուզեն, այլ իրենց ճաշակն ալ յագեցնել այլ և այլ համեմեալ կերակուրներով. Եւ իրաւ ալ կարծես այժմու խոհանոցը իրենց խորտիկներով և համեմներով ջղային հիւանդութեանց բուն գործարաններն եղած ըլլան։ Չը մոռնանք նաև յիշելու այն արհեստական գինիները, ալքօլէ պատրաստուած ըմպելիները, այն [illegible] թոյները զորս արդի արհեստաւորք տարածած են ամեն կողմ։ Նաև խահուէն ու թէյը որք այսօր այնքա՛ն կսպառին. չեմ ըսեր թէ այս նիւթերը ամենքն ալ վնասակար են, որովհետեւ ատոնց քիչ քանակութեամբ գործածութիւնը ջիղերը կը գրգռէ և մարսողութիւնը կը դիւրացնէ, սակայն անոնց չարաչար գործածութիւնը մեծ վնասներ կրնայ պատճառել։

Արդ, հիմակ քիչ շատ կրցանք հասկնալ ջղային հիւանդութեանց պատճառները. ուրեմն անկից զերծ մնալու ճամբան ալ սորվինք։ Գիտենք որ ջղային հիւանդութեանց ամենէն մեծ պատճառը մտքի յոգնութիւնն է, սկսինք նախ ասկից. այժմու տղաքը շատ չհասած կը մեծնան և այնպիսի պայմաններու մէջ կ'ապրին որ երբ հասուն ըլլան՝ չեն կրնար կրել այն նեղութիւնը զոր ժամանակակից քաղաքակրթութիւնը կը պահանջէ իրենցմէ։ Այժմու տղայոց վարժարանները շատ դէշ կը կառավարուին և մեր մայրերն ալ իրենց զաւակները դասերնուն մէջ առաջնակարգ հանդիսացնելու համար չարաչար աշխատութեանց կ'ենթարկեն և այսպէս ջղային հիւանդութեան մը ենթակայ ըլլալուն պատճառ կ'ըլլան։ Պերլինի մէջ, Տր. Ֆիւնքէլպէրկ, հինգ տարուան միջոցի մէջ դիտած է որ ուսանողներուն 100էն 80ը ջղային և այլ հիւանդութեանց ենթակայ են, մինչդեռ անուսաններուն մէջ 100էն 35 հիւանդութիւն նշմարուած է։ Պէտք է որ վարժարանաց ծրագիրը բարեփոխենք և ամեն դասընդմէջ մարմնամարզ աւելցնենք, աւելորդ դասերը վերցնելու է, ինչպէս նաև տղոց պատիժները այնպէս պէտք է գործադրել որ տղան չ'արգիլեն ո՛չ իր մարմնամարզէն և ոչ ալ իր կերակուրէն։ Մարմնամարզն ալ պէտք է օրինաւոր ըլլայ, որովհետեւ շատ անգամ փոխանակ տղոց տարիքին համապատասխանելու՝ զանոնց լարախաղացութեան կը վարժեցնենք. ասոնցմէ զատ հանգիստն ալ չը մոռնանք։ Զբօսաւորութիւնն ալ մեծ կարեւորութիւն ունի ջղային հիւանդութեանց մէջ, բայց կարելի եղածին չափ կանոնաւորապէս գործադրելու է, որովհետեւ կան մարդիկ որք ուղեղային հիւանդութեանց ենթակայ լինելով հանդերձ՝ պաղ ջուր կը թափեն միշտ որ փոխանակ օգտակար լինելու շատ վնասակար կրնայ ըլլալ։

Ջղային հիւանդութեանց ենթակայ անձանց կերակուրն ալ գիտական տեսակէտով կարգադրելու է որ ամեն անհատի համար կրնայ տարբերիլ. ընդհանրապէս յաճախակի և չափէն աւելի կուտեն. բայց գիտնալու է թէ մարսողութիւնը կանոնաւորապէս կը կատարուի, որովհետեւ շատ ուտելէ աւելի, մարդ կերածը մարսելով կը սնանի։

ՏՐ. ԼՈՒԻ ՄՈՆՃԷՐԻ

(*) Շէլլէի «Օբիթալ տը լա Բէ» հիւանդանոցին և Նէօր-Թօւլէր Ազգ. Հիւանդանոցին բժիշկ Տօքթ. Մոնճէրիի այս մասնագիտական յօդուածը հրատարակուած է եւրոպական թերթի մը մէջ, զոր թարգմանել օգտակար սեպեցինք։ Ծ. Խ.

ՍԱՌԱ ՊԵՌՆԱՐԻ

[illegible]

(Շար. եւ վերջ)

—Հարկաւ, կը ճանչնամ։ Տափակ աղջիկ մըն է, նամակի թուղթի պէս գունատ, յախճապակեայ աչքեր ունի, հաստ մազեր և սրինգի պէս ձայն մը։ Եղած տեղը չը կենար երբեք և միշտ կը ճամբորդէ։ Բայց, խօսքը մէջերնիս, եթէ յոյսերնիդ անոր վրայ դրած էք թատրոնը վերականգնելու համար, աղէկ կ'ընէք զգուշանալով և ուրիշ մըն ալ ընտրելով։

Պարէզ չոր բնութիւն ունէր, վասն զի կ'երեւայ թէ Սառա կէս ձգած էր իր խաղը։ Քիչ մը խուսափուկ էր, Քամիլ Տուսէի յաջող բացատրութեանը համեմատ։ Գալով թատրոնին վերականգնմանը, որուն կ'ակնարկէր, պարզապէս կը նշանակէր թէ եղանակին վերջին յաջողութիւնը Սարտուինը եղած էր։

Պարէզ միտքը փոխեց և ըսաւ.

—Սակայն թերեւս շատ աղէկ է քու Սառադ, ի՞նչ գիտնամ, ամեն պարագայի մէջ ուրիշներու վրայ առաւելութիւն մը ունի, զէթ մանկամարդ է, ինչ որ բան մըն է — երեսուն երկու ակռայ ունի, մինչ ես առաջին երիտասարդուհիներ կը ճանչնամ որ քանի չորս հատ ունին և անոնք ալ [illegible] անցուած։ Փորձէ սիրելիս։

Շատ շփոթած էի — և միշտ առանց հասցէի — Քոնսէրվաթուարի մէջ չէին տեսած զայն, ոչ ալ Ժիմնազի մէջ, ոչ ալ ի Թէաթր-Ֆրանսէ. և շատ հաւանօրէն չպիտի գտնայի այդ ձախորդ հասցէն զոր ոչ ոք գիտէր, եթէ չգտնուէր դերասան մը, որ մեծ սէր ունէր թատրոնի վրայ — Քօտֆրէն, որ օրերով ճշմարիտ քննութիւն մը բացաւ։

Անմիջապէս գրեցի՝ ժամադրութիւն մը խնդրելով կամ թատրոնը, կամ իմ տունս, կարելի եղածին չափ շուտ. — Պատասխանը չուշացաւ։

Այն ատեն Թամպլ պուլվարը կը բնակէր, և իմ ծառաներուս մէջ ամենէն հետաքրքրաշարժ անձն էր Ռէպլի անուն անգլիացի սենեկապանուհի մը, անհեթեթ արարած մը որուն ուղղագրութիւնէն շատ կը զուարճանար Ալեքսանդր Տիւմա հայր. Երկու յատկութիւններ ունէր որք շատ տկարութիւններ կը փոխարինէին. արժանէինպէս կը պատրաստէր պուտինկը և իր կերպարանքին մէջ [illegible] մը և հրաշալի անպարկեշտութիւն մը. բան մը յուզած չէր պատճառէր անոր, բան մը դուրս չէր հաներ զայն իր զգուշաւորութենէն։ Այսպէս, իրիկունն իսկ, երբ սաստիկ գինով էր [illegible] պատճառաւ, անխռով կը մնար։

Մէկ անգամ միայն տեսայ որ իր պաղ արիւնը կորսնցուց, մէկ անգամ միայն իրապէս յուզուեցաւ ու զարմացաւ. այն օրն ուր ընդունեցի Սառա-Պեռնառի առաջին այցելութիւնը։

Այն օրը սենեակս մտաւ ռումբի պէս— թերեւս կանխած էր [illegible] կանոնական ժամը—«Պարոն, պարոն, ըսաւ ինծի, չեմ հասկնար, բայց չինացի կին մը կայ որ պարոնին հետ խօսիլ կ'ուզէ։»

Շատ հետաքրքրուած էի, և և՛ յարաբերութիւն չունենալով Երկնային Կայսրութեան հետ, ըսի անոր.—«Ներս մտցուր չինացի կինը։»

Այն ատեն դիմացս տեսայ ամենէն [illegible] գեղեցկութեամբ արարածը զոր մարդ կարենայ երազել—Սառա Պեռնառ քսան տարեկան— Սիրուն չէր, աւելին իսկ։

Յունիսի մէջն էինք. սոսկալի տաք կ'ընէր, և իմ գոցուած սենեակս հովասուն լոյս կ'առնէր, փողոցափեղկերը մասամբ գոցուած էին արեւին պատճառաւ, այնպէս որ կէս մութի մէջ երեւան եկաւ Ռէպլիի ծանուցած չինացի կինը։

Արդարեւ չինացի կին, վասն զի Սառա Պեռնառ հագած էր քրէփ-տը-շինէ տեսակ մը բաց գոյն պլուզ, [illegible] գօներով, չինական ձեւով, բազուկներն և ուսերը կիսամերկ. փետուրէ հովահար մը մէջքէն կախուած. և գլխուն վրայ նուրբ յարդէ փոքր գլխարկ մը չուրջանակի փոքր բոժոժներով որք ամենապզտիկ շարժումէն կը ցնցուէին։

Իրեն կ'ընկերանար սենեկապանուհի մը որ գրկած էր գեղեցիկ տղայ մը ճերմակ վարդագոյն, Մօրիս Պեռնառ։

Մեր տեսակցութիւնը արագ եղաւ. շուտով հասկցանք զիրար, առանց երկար բարակ խօսքերու։

Տեսայ որ կը գտնուէի հրաշալապէս օժտուած արարածի մը դէմը, հանճարեղ, մեծ կորովի տէր իր այնքան նրբին ու փափուկ երեւոյթին տակ, և վայրենի կամքի տէր։

Կինը սիրուն էր, ըստ կարի հրապուրիչ. գալով արուեստագիտուհիին, անոր թրթռալը կը զգացուէր կնոջ մէջ. ճամբայ բանալ, լոյս հանել պէտք էր զայն։

Ինչ ըսել նաև այն ձայնին, բիւրեղի պէս վճիտ, որ սիրտը կը յուզէր, և որուն թրթռացումները քաղցր էին երկնային երաժշտութեան մը պէս։

Առաջին տեսակցութենէն համոզուած էի։

Այդ իրիկունն իսկ յօժարակամ Պարէզ պիտի վազէր, Արքիմեդէսին պէս պոռալու համար. «Գտայ»։

* * *

Շուտով հարկ եղաւ թափս մեղմել։ Սառա եկաւ տեսնել մեզ թատրոնը, և Շիլլիի առաջին տպաւորութիւնը միջակ եղաւ, նիհար գտաւ զայն, [illegible] նիհարութիւն մը, եւ ձայնը ճղճղած. սակայն «հաճոյք պատճառելու համար ինծի, ախորժելի ըլլալու համար», քանի որ այս խոստումիս վրայ կը պնդէի, կը հաւանէր ամիսը հարիւր ֆրանք վարձքով. սակայն իրեն կը վերապահէր ամիս մը ետքը պայմանագիրը ջնջելու արտօնութիւնը, եթէ դերասանուհին անօգուտ գտանէր թատրոնին ծառայութեանը։

Պաշտպանեալուհիիս իմացուցի մեծ ճիգերէ ետք ձեռք բերուած արդիւնքը, սրտպնդելով զայն որ չյուսահատի, ապահովելով զինքը թէ կրնար կատարելապէս վստահիլ իմ վրաս, թէ բարեկամութիւնս չպիտի պակսէր և թէ ապագան իրն էր։

Սկսաւ խնդալ և պատասխանեց թէ իր ուզածն էր ներկայացուիլ տալ, թէ ամսականի խնդիրը փոյթ չէր։

Որոշուեցաւ որ Սառա սկսի օգոստոս 15ի ձրի ներկայացման մէջ։

Փէտրին մէջ Արիսիի դերը իրեն տրուեցաւ—և որովհետեւ Տիգա Բէթի, որ նոյն ներկայացման Սիլվիի դերը պիտի կատարէր ուրիշ խաղի մը մէջ, ճամբորդութեան կ'ըլլար, որոշուեցաւ որ Սառա անոր տեղն անցնի։

Օգոստոս 15ի ներկայացումը բաւական անգոյն եղաւ. Գետնայարկի աւանսէնի օթեակին մէջ առանձին էի երբ Փէտրը կը ներկայացուէր, և սակայն բեմին վրայ [illegible] այն մեծ յատկութիւնները զորս նախագգացած էի։

Թատերախաղը գէշ ներկայացուած էր։ Բայց աղէտը միւս խաղին մէջ պատահեցաւ։ Սիլվիի դերը անշուշտ այն դերերէն էր որք ամենէն քիչ կը յարմարէին սկսնակին, [illegible] չէր վայլեր իրեն. յետոյ, [illegible] գլխուծածով մը դերձակուհին Սիլվիի ճերմակ մետաքսէ պարեգօտը զարդարած էր կապոյտ հանգոյցներով և կարմիր ժապաւէններով, այնպէս որ, Շէլլի որ իմ օթեակս գալով հետեւեցաւ Մարիվօի խաղին առաջին երկու արարուածներուն ներկայացմանը, կարեկցաբար երեսս նայեցաւ եւ կծու կերպով ըսաւ. «Աղէկ չէ ձեր սիրական դերասանուհին, կեղծ բռնած ունի, ձայնը գէշ է—և ի՛նչ հագուստ։» Եւ օթեակէն դուրս ելաւ իր բանալիներն երերցնելով և երգ մը մըրմըռալով։

* * *

Զգացի որ աղէտալի հարուածը տրուած էր։

Շիլլի շատ խելացի արուեստագէտ մըն էր, նրբամիտ, բայց կողմնակցական ոգի ունէր, որմէ դժուարին էր զայն ետ կեցնել։ Ինծի համար ակներեւ էր, որ խեղճ Սառա յաղթանակը չէր տարած, հաճելի չէր երեւէր անոր, և հետս ունեցած բարեկամութեանը հակառակ, որոշած էր ջնջել իր պայմանագիրն առաջին ամսուն վերջը։

Խօսք բացաւ, և ըսաւ թէ խնայել կուզէ, թէ թատրոնի մը մէջ փոքր խնայողութիւններ չկային և թէ «անօգուտ բերաններու» պէտք չկար։

—Մանաւանդ որ, աւելցուց, երեք հարիւր ֆրանք հասոյթ ունեցանք երէկ։

Առարկութիւնն անհերքելի էր, եւ զգացի որ երբեք իրաւունք չը պիտի ունենամ, այն ատեն դիւցազնական որոշում մը տուի, չուզելով համոզմանս հակառակ շարժիլ։

—Սիրելի բարեկամս, ըսի, Սառա «աւելորդ բերան» մըն է, բայց եթէ այս բերանը չուտէր, [illegible] մը չը պիտի ունենայիք։

—Ամենեւին։

—Ուրեմն, մեծ հաճոյք մը պատճառեցէք ինծի, պայմանագիրը իր վիճակին մէջ թողուցէք, վճարեցէք ամսականը — և իմ անձնական թոշակէս ամիսը հարիւր ֆրանք վար գրեք. այս կերպով բնաւ բեռ չպիտի ըլլայ սնտուկին վրայ, և դուք գոհ պիտի ըլլաք։ Ես, հաւատք ունիմ այս մանկամարդ աղջկան մեծ յատկութիւններուն վրայ, կը հաւատամ թէ թատերական շատ մեծ ապագայ ունի, յոյժ մեծ յաջողութիւն պիտի գտնէ. եթէ ատոնք պատրանքներ են, կուզեմ պահել զանոնք։ Պիտի տեսնենք։ Մէկ բան միայն կը խնդրեմ ձենէ, ձեր խօսքը թէ այս բան գաղտնի պիտի մնայ մեր միջեւ։

—Լաւ, խօսքս տուի։

Իրերն այսպէս անցան, պայմանաւորութիւնն յարգուեցաւ, և խեղճ Սառա չիմացաւ այն սոսկալի վտանգը, զոր պիտի պատճառէր իրեն այս խզումը—նոյն իսկ ով գիտէ հետեւանքն ի՛նչ կ'ըլլար։

Առաջին տարին դժնդակ եղաւ, և եթէ ժամանակին լրագիրներուն նայուի, պիտի տեսնուի թէ դերասանուհին քիչ գնահատուեցաւ մամուլին կողմէ,—շատ անգամ ալ դատափետուեցաւ։ Հասարակութիւնն էր որ բանեց զայն, և մանաւորապէս ուսանողները որք նախ և առաջ հասկցան զայն, ընդունեցին և իրենց սիրելի դերասանուհին ըրին։

* * *

Պատմեցի իր սկզբնաւորութիւնը, շատ քիչ ծանօթ. բայց առաջին լուրջ յաջողութիւնը որ անդրադարձական հանդիսացաւ այն զոր ատենօք պզտիկ Սառան կը կոչէին եւ զոր այսօր կը կոչեն մեծ արուեստագիտուհին, Աննա Տամպիի դերովն ունեցաւ, Ալեքսանդր Տիւմայի [illegible] մէջ յորում Փիէռ Պէրթօն կը կատարէր Ֆրէտէրիք Լըմէթրի ստեղծած դերը։

Ժամանակակից պատճառներով, փոթորկայոյզ երեկոյթ մը եղաւ այն. հանդիսականները կը պոռչտային, կը սուլէին. Սառան ալ իր կարգին սուլուեցաւ երբ երեւցաւ բեմին վրայ, յետոյ, անմոռանալի երեկոյթով մը, իր ոսկեղինիկ ձայնը Որփէոսի քնարին ներգործութիւնն ունեցաւ. մունչիւնները դադրեցան. համակ սրահը [illegible], հրապուրուեցաւ այդ թովիչ ձայնէն։ Ամեն մարդ լռեց իրեն համար ու զինքը միայն մտիկ ըրաւ։ Եւ այսպէս, ներկայացումը, որ պայքարով սկսած էր, յաղթութեամբ վերջացաւ։

Այս դէպքը տեղի կ'ունենար 1868ին։ Ներկայացումէն ետք, Շէլլի ըսաւ ինծի.

—Սխալած չէիր. այս դերասանուհին ճշմարիտ տաղանդ ունի։ Ես խաբուեր եմ եղեր։ Պիտի ըսեմ գանձապետին որ ձեր ըրած կանխավճարները հատուցանէ ձեզի։ Անկից զատ, արդար ըլլալու համար, եթէ կ'ուզէք՝ աւելցնենք իր ամսականը. երկու հարիւր յիսուն ֆրանք որոշենք։ Մեղք որ աւելի գիրուկ չէ ու ձայնը շատ տկար է։ Բայց վերջապէս յառաջդիմութիւն ըրաւ ու կրնայ օգտակար ըլլալ ի հարկին Ժան Էսլէրին փոխանորդել։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (17)

ՌԸՆԷ ՏԸ ԲՕՆ ԺԷ

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ

(ՍԱՐԴ—ԽԵՑԳԵՏԻՆԸ)

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՋՈՒՐԻ ՆԱԹԻՒ ՄԸ

Ապա կուգար փոխարքային գահաւորակը։

Փառաւոր դեսպակ մըն էր, մետաքսէ վարագոյրներով զարդարուած և կամարաձեւ տանիքով մը վերջացած՝ համակ արծաթէ ցանցկէնով։

Չորս մարդեր կը տանէին զայն, ուրիշ չորս մարդեր ալ անոնց կը հետեւէին իբրեւ օգնական։

Երկու կողմը կը կենային երեք չորս սպաներ և ծառաներ՝ լայն արեւարգելներով, յետոյ, քիչ մը աւելի հեռուն կը տեսնուէին պալատական պաշտօնատարները։

Ճշմարտապէս արքայիկ այս թափոր վերջապէս կ'աւարտէր թաթար ձիաւորներու երկրորդ խումբով մը, սուր ի ձեռին։

Ամբոխը բացուած էր ակնածանօք եւ կը լռէր, վասնզի Չինաստանի մէջ, հակառակ ուրիշ երկիրներու մէջ եղածին, մարդ լռութեամբ կը յայտնէ իր մեծարանքը. և գահաւորակը շուտով հասաւ քարափին այն տեղն ուր շքեղ կոնտոլա մը կառավարչին կը սպասէր։ Ուրիշ տասը մակոյկներ պատրաստ էին հետեւորդներն ընդունելու։

Այն պահուն երբ իշխանը գետին ոտք կոխեց, Սօլ-Պրոտէի մայրը դողաց, բայց Բերքինս և իր բարեկամները, որոց ողջոյնին շնորհալի կերպով պատասխանած էր Ն. Բարձրութիւնը, առաջ մղեցին զայն, և առանց գիտնալու թէ ինչպէս տեղի կունենար այս բան, հէք մայրը յանկարծ ծնրադիր գտնուեցաւ կայսեր հօրեղբօրորդիին առջեւ։

Իր յեղակարծ երեւումն սպաներուն մէջ բուռն յուզում պատճառած էր և անոնցմէ երկուքը առաջ նետուած էին ետ հրելու համար զանիկա, բայց Քունկ իշխանը հրամայեց որ բան մը չընեն և դէպ անոր ծռելով, անուշութեամբ հարցուց թէ ի՛նչ կուզէր։

—Արդարութի՛ւն, Տէր, արդարութի՛ւն աղջկանս համար, հեծեց տիկին Լիու իր հեծեծանքներուն մէջէն։ Մահուան դատապարտեցին զայն, բայց անմեղ է, կ'երդնո՛ւմ։

Փոխարքան քանի մը բառ փոխանակեց իր քարտուղարներէն մէկուն հետ, ստիպեց խնդրարկուն որ ոտքի ելլայ և առնելով անոր ներկայացուցած աղերսագիրն, ըսաւ.

—Գիտեմ խնդիրը և կը խոստանամ քննել այս գործ՝ թուղթերը Բեքին զրկելէ առաջ։ Ուրիշ բան չեմ կրնար ըսել։ Մենէ ոչ ոք օրէնքէն վեր է։

Մեծ արժանապատուութեամբ արտասանելէ յետոյ այս բառերը, հրաման մը տուաւ իր մէկ թիկնապահին՝ մինչ դէպ իր մակոյկը կ'ուղղուէր, և տիկին Լիու պիտի հեռանար, երբ այդ պաշտօնակալը անոր մօտենալով ըսաւ.

—Տիկին, Ն. Բարձրութիւն կը խնդրէ որ չհեռանաք։ Մենեանէն վերադարձին նորէն տեսնել կուզէ ձեզ։ Հաճեցէք ինծի հետեւիլ։ Հօնանէ դարձին՝ թափօրին մէկ գահաւորակը պիտի նստի պալատ երթալու համար։

Այս անակնկալ հրաւէրին վրայ, խեղճ կինը իր բարեկամները փնտռեց, և Բերքինս քաջալերական շարժում մը ըրած ըլլալով իրեն, Լիու պատասխանեց թիկնապահին թէ պիտի հնազանդէր այդ հրամանին։

Փոխարքան իր կոնտոլային մէջն էր արդէն, որ Հօնան կղզին կ'ուղղուէր քսան թիավարներու կողմէ և բերդերու թնդանօթներուն կրկին արձակմամբը։ Նստելով այն մակոյկին մէջ ուր առաջնորդած էին զինքը, տիկին Լիու նորէն նշմարեց նաւապետն ու սըր Արթիւրը։ Անոնք ալ նաւակ նստած էին մենեան երթալու համար։

Բայց, ոչ ինք ոչ իր պաշտպանը նըշմարեցին երկու Չինացի նաւազներ, որք բազմութեան մէջ ծածկուած, ներկայ գտնըւած էին մեր պատմած տեսարանին, առանց պարագայ մը կորսնցնելու։

Իշխանին մեկնումէն ի վեր, այլ եւս աչքէ չէին հեռացուներ Եւրոպացիները և կը ջանային իրենց մօտ պահել այն թեթեւ մակոյկը ուր նստած էին անոնք։

Այս նաւազներէն մէկը բարձրահասակ էր ու նիհար, և եթէ Վարդ ընկերացած ըլլար տիկին Լիուի, անշուշտ պիտի ճանչնար զայն, հակառակ իր ծպտումին, թէև խնամով վար քաշած ըլլար գլուխը գրած յարդէ լայն գլխարկը, վասնզի այս մարդ Զաւն էր, Պաթէօս-ա'Օա փողոցին մսավաճառը, որ երկու ամսէ ի վեր անհետ եղած էր Ֆան-Սիէն և որուն վրայ բնաւ չէր խօսուած այլ եւս։

—Այսպէս, հարցուց իր ընկերոջ, ուժգնօրէն քաշելով հանդերձ իր թիակը, ապահո՞վ ես որ սա շուն օտարականը Էթլէ-ի հրամանատարն է։

Բերքինսի երկկայմին անունն էր այս։

—Ապահով եմ, պատասխանեց նաւազը։ Տասն անգամ տեսայ զինքը Պօքքա-Թիկրիսի մաքսային կայանը, երբ Մէնկ մանտարէնին տունը կերթար։

—Էթլէ ո՞ւր խարսխուած է։

—Լինթին կղզին տակ։ Մուսոնին (վեցամսեայ հով հնդկաց ծովու) փոխուելուն կը սպասէ ճամբայ ելլալու համար։

—Լաւ ուրեմն, Պէնկալ չպիտի դառնայ, կերդնում, ապա թէ ոչ Կարմիր-Մամուկ անունս կը կորսնցունեմ։

Եւ մեղմ ձայնով, անհոգութեան անճառ շեշտով յարեց.

—Լիու-Սիուի պաշտպանն հանդիսանալով, այն թշուառական աղջկան որ ինծի հետ խաղաց, Էթլէ-ի նաւապետը երկիցս իմ թշնամիս եղած է։

Փոխարքան Հօնանի նաւամատոյցին էր մօտեցած, ուր իրեն կը սպասէին Պուտտայի քուրմերը։

Անմիջապէս մտաւ մեհեանին առաջին դռնէն ներս, և Զաւ կրցաւ անգամ մըն ալ տեսնել Բերքինսն ու սըր Արթիւրը, որք, վերջին սիրալիր բարեւ մըն ալ ուղղելէ ետք տիկին Լիուի, իրենք ալ մեհեանը մտան։

Այն ատեն մսավաճառը թեթեւակի ցամաք ցատքեց և բազմութեան մէջ անհետացաւ։

Հօնանի այս մեհեանը, հակառակ իր վայելած համբաւին, բաւական տխուր գաղափար մը կուտայ այն կարեւորութեան զոր Չինաստանի մէջ ունին կրօնական գործերը։ Եթէ, ինչպէս որ կ'ըսեն իր պահապանները, իրաւ ամենէն հարուստն է կայսրութեան, քիչ երկիր կայ որոց աստուածութիւնները աւելի գէշ բնակարան ունենան։

Եթէ մակոյկով չերթցուի հոն, այսինքն եթէ Հօնան կղզին ցամաքին հետ կապող կամուրջէն երթուի, մարդ ստիպուած է անցնիլ Բանթօնի ամենէն աղտոտ և ամենէն բազմամբոխ մէկ արուարձանէն։

Այս կամուրջին ծայրէն մինչեւ նուիրական տեղւոյն շրջափակը, անձուկ փողոցներ կան միայն զորս գրաւած են մանաւանդ ուտելեաց խանութներ և գրաւատուններ որք ընդհանրապէս խաղարաններուն մօտ կը գտնուին։

Այս նեխոտ թաղին հազարումէկ վըտանգներէն ազատելէ ետք մարդ շատ նեղ վանդակադուռ մը անցնելով կը հասնի տեղ մը ուր ընդհակառակն ամենակատարեալ լռութիւն և ամենաերկիւղած հանդարտութիւն կը տիրեն։

Մարդ հոն կը գտնուի անսահման շըրջափակի մը մէջ, պարուրուած աւելի քան երեսուն մետր պատէ մը որուն մէջտեղ կը գտնուի Պուտտայի մեհեանը, այլանդակ շէնքերու խառնամառն կոյտ մը։

Հոն մտնելու համար պէտք է անցնիլ երկրորդ դռնէ մը զոր կը պաշտպանեն երկու հսկայաձեւ արձաններ ահաւորէն գունաւորուած, որք ժամանակին նախատինքներուն կը դիմանան զիրենք պաշտպանող ոսկեզօծ տանիքներուն շնորհիւ, վասն զի [illegible] թուղթէ շինուած են լոկ։

Կը ներկայացնեն սակայն Երկնային Կայսրութեան ամենէն համբաւաւոր պատերազմիկներէն երկուքն։

Գալով գլխաւոր շէնքին, բուն իսկ մեհեանին, ահագին շէնք մըն է, փոքր բազմաթիւ սրահներու բաժնուած, որոց իրաքանչիւրը զատ զատ չաստուածութիւններու յատկացուած է։ Ամենէն նշանաւոր տեղն է այն սրբարանն ուր կ'իշխէ Պուտտա։

Հարիւր ոտք տարածութեամբ սրահ մըն է, որուն գետինը յատակուած է ամենագեղեցիկ մոզայիքներով. բայց, ի պատիւ փոխարքային, թանձր գորգ մը փռած էին հոն։

Մեծ շրջանակներ, որոց մէջ ոսկեայ տառերով առածներ գրուած էին, կը զարդարէին կարմրաներկ պատերը։

Աստուածը հոն ներկայացուած էր երեք արձաններով զորս երեք Բօտներ կ'անուանեն, այսինքն Անցեալը, Ներկան ու Ապագան, որք հսկայական վերանորոգչին կուտան այն անհամ նկարագիրներն որոցմով վարձատրած են զայն հնդիկները։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 10/22 ՆՈՅՄ. 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՆԻԿՈԼԱՅ Բ. ԿԱՅՍՐԸ

Գերման թերթ մը կը գրէ թէ Լիվատիայի վշտալի դէպքերուն ականատեսք զարմանօք տեսան որ Զար Նիկոլա մէկ գիշերուան մէջ փոխուեցաւ ուրիշ մարդ եղաւ։ Այն երիտասարդ Զարեւիչն որ կը սիրէր մեծ և փոքր ամեն նիւթի վրայ խօսիլ իւր շուրջը գտնուողներուն հետ, որ ամեն մարդէ բան մը կ'իմանար և բնաւ չէր քաշուեր կարծիք, խորհուրդ հարցնելու, անհետ եղաւ մէկ գիշերուան մէջ, և նոր մարդ մը անոր յաջորդեց։ Երիտասարդ Զարն զգուշաւոր, լռակեաց, կամ սակաւախօս է։ Իւր ընելիքն ինք կը խորհի ու կ'որոշէ, և յայնժամ իւր հրամանները կ'արձակէ այնքան ճիշդ և կտրուկ որ բան մը անորոշ չի մնար։ Իւր ամեն ըսածներուն և ըրածներուն մէջ անհերքելի է թէ հասուն խորհրդածութեամբ կը շարժի, և ո՛չ մէկու կը թոյլատրէ մասնաւոր կերպիւ ազդել իւր խորհուրդներուն և որոշումներուն վրայ։ Հակառակ ամենուն ակնկալութեան, Նիկոլա Բ. մտքէն չանցուց անմիջապէս ստորագրել առ ռուս ազգն ուղղելի Յայտարարութիւնը, զոր իւր ստորագրութեան մատուցած էր Սինոդի աւագ Պրոկուրոր Պ. Պոպետոնոսցեւ։ Նիկոլա Բ. նախ ուշի ուշով կարդաց զայն (ի Լիվատիա), յետոյ հրամայեց որ հեռագրուի Փեթերսպուրկ առ Պ. Պունկէ (Նախագահ Նախարարաց խորհրդոյ), և առ Պ. Սոլսքի, նախագահ Իրաւագէտ խորհրդականաց դիւանին, խնդրելով որ նշանակեն ի՛նչ փոփոխում որ կարեւոր տեսնեն այս Յայտարարութեան մէջ։ Առաջարկուած փոփոխումներն իրեն ներկայացուելէն ետքը Զարը նորէն կարդաց, շատ մը սրբագրութիւն ըրաւ, և այնպէս հրամայեց որ տպագրուի և հրատարակուի։ Պ. Պոպետոնոսցեւի գրուածէն գրեթէ տող մը ամբողջ չմնաց։ —Նոր Զարը կը ցուցնէ նաեւ թէ կ'ուզէ կատարելապէս տեղեակ ըլլալ իրաց վիճակին։ Օրինակի համար, իւր հօր մահէն անմիջապէս ետքն երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ պատերազմական նախորդ նախարար կոմս Միլիուդին զօրավարին հետ։ Քաջ գիտէք որ կոմս Միլիուդին, աւելի քան 12 տարի առաջ հանրային գործերը թողած և ի Խրիմ իւր ագարակը քաշուած ըլլալով, նորէն քաղաքական դեր մը կատարելու կամք չունի։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ Գ. ԿԱՅՍԵՐ

Ռուս բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ միշտ Աղեքսանդր Գ.ի քով գտնուած էր, անոր մահուան պարագաներուն վրայ քանի մը սրտաշարժ ծանօթութիւններ հաղորդեց [illegible] խմբագրին որ Լիվատիա եկած էր։

Մահուան օրը, Քրոնշդատի Իվան աւագերէցը վերջին օծման արարողութիւնը Զարին վրայ կատարած և աղօթքներ ըսած պահուն այնքան յուզուեցաւ որ սկսաւ բարձրաձայն լալ։ Ծերունի քահանային ձեռքերը կը դողդղային, և նուիրական խօսքերն հազիւ թէ կրնար բերնէն հանել։ Զարն այն ատեն ըսաւ անոր․ «Ուրեմն, Հա՛յր, դուք յաւիտենական ճամբորդութեան պէտք է պատրաստէք ինձ պէս ուժեղ և սրտոտ մարդիկը միայն. ինձ պէս չեղողները բոլորովին պիտի վերցնէք»։ Քահանայն ամեն ճիգ ընելով քիչ մը զսպեց ինքզինք, բայց միշտ այնքան յուզուած էր որ հոգեվարքներու աղօթքին բառերը գրեթէ լալով կ'արտասանէր։ Կայսրուհին և Զարեւիչը քանիցս իւր ականջին ի վար փսփսացին․ «Ո՛չ այնքան բարձր, Հա՛յր, ո՛չ այնքան բարձր»։ Զարն, որուն վերջին վայրկեանները եկած էին, ըսաւ վերջապէս «Բան մ՛ ըսէք մարդուն»։

Իւր մահէն մի քանի ժամ առաջ, Զարն ըսաւ․ «Սրտիս վրայ չկայ բան մը որուն համար Աստուծոյ ներողութիւնն հայցելու պէտք ունենամ։ Միշտ իւր օրինաց համաձայն վարուած եմ։ Բայց դուն՝ Մաշա՛ (կայսրուհւոյն դառնալով, որուն ընտանեբար այս անունը կու տար,) ժպտէ իմ երեխս այն ժպիտովդ որ իւր պայծառութեամբը լուսաւորեց իմ բոլոր կեանքս»։ Կրնայ երեւակայուիլ թէ ո՛րպիսի տխուր ժպիտով կայսրուհին պատասխանեց իւր սիրեցեալ ամուսնոյն այս խօսքին։

Ուրիշ մանրամասն մ'ալ կը ցուցնէ թէ Զարն ո՛րչափ կը փափաքէր մինչեւ իւր վերջին վայրկեանը տխուր չանել Զարուհին։ Սա Զարին տալու վրայ էր դեղ մը, բայց այնքան գրգռուած չփոթած էր որ դգալին մէջ դրած դեղը թափեց, առանց կռահելու, և պարապ դգալը տուաւ Զարին։ Զարեւիչը, զայս տեսնելով, ուզեց ուրիշ դգալ մ'առնուլ և դեղն ինք տալ. բայց Զարը մեղմիկ կերպիւ զինք մէկ կողմ ըրաւ, կայսրուհւոյն տուած պարապ դգալն իւր բերնին տարաւ, և սիրալիր ժպիտով մ'ըսաւ կայսրուհւոյն․ «Շնորհակալ եմ, Մաշա՛, դեղս առի. կ'աղաչեմ ա՛լ գնա հանգչէ։» Կայսրուհին դուրս ելնելէ ետքը, Զարը դարձաւ Զարեւիչին և ըսաւ․ «Դո՛ւն տուր դեղը Բոլժա (Նիկոլայի ընտանեկան անունը)։ Զարեւիչը տուաւ դեղը. բայց այն ալ այնքան յուզուած էր որ դգալը ձեռքէն ինկաւ անկողնին վրայ։ Զարն առաւ դգալն, անոր վրայ նայեցաւ, և ձեռքին մէջ սեղմեց երկու կտոր ըրաւ և Զարեւիչին հետ տալով ըսաւ․ «Դեղի այս տափակ դգալները չոփրելու չափ կայ»։

Մահէն քիչ առաջ, Զարը պահ մը ինքզինքին եկաւ, բազկերակն աւելի շուտ զարնել սկսաւ, աչքերը պայծառացան։ Նշան ըրաւ Զարեւիչին իւր քով գալու, և ականջն ի վար ըսաւ․ «Չափազանց երկար ատեն թատրոնները մի՛ փակեր։ Չեմ ուզեր որ իմ մահուանս պատճառաւ այնքան մարդիկ դժբախտ ըլլան և իրենց հացը կորսնցնեն։» Նիկոլա Բ. չմոռցաւ իւր հօր այս խօսքն։ Իւր առաջին գործերէն մէկն եղաւ կէս միլիոն ռուբլի տալ ի նպաստ այն դերասանաց և դերասանուհեաց որք պարտաւորուած են պարապ կենալ ընդհանուր սուգի պատճառաւ։

ԿԱԹՈԼԻԿ ԵՒ ՕՐԹՈՏՈՔՍ.— Ֆրանսայի կաթոլիկներէն իրենց արքեպիսկոպոսներուն և եպիսկոպոսներուն Աղեքսանդր Գ.ի համար խնդրած աղօթքը ճշդիւ հոգեհանգստեան պաշտօնի մասը չի կազմեր։ Ահաւասիկ գործածուած բանաձեւն․ «Աղեքսանդր Գ.ի մահուան առթիւ, հաճեցէք վաղը՝ կիրակի՝ ձեր եկեղեցւոյն մէջ աղօթել կայսերական սգակիր գերդաստանին մխիթարութեան համար, Ֆրանսայի համար, Ռուսիոյ համար, և որպէս զի Աստուած հաճի պաշտպանել ողբացեալ կայսեր յաջորդն։ Ասոր համար պէտք է ի կիր առնուլ Ս. Հաղորդութեան օրհնութեան համար մեր երգած աղօթքները, գլխաւորապէս զSub tuum»։ Ինչպէս կ'երեւի, հանգուցեալ Օրթոտոքսի մը համար հոգեհանգստեան պաշտօն չէ այս, այլ առանձինն աղօթք մ'է։ Եպիսկոպոսական շրջաբերականն հետեւեալ կերպիւ կը վերջանայ.

«Այս կերպիւ հայրենասիրական պարտականութիւն մը կատարած պիտի ըլլանք, և ազգաց Աստուծմէն, բանակաց Աստուծմէն պիտի հայցենք որ կայսերական նոր իշխանութեան ներքեւ Ֆրանսա և Ռուսիա շարունակեն իբրեւ երկու քոյր ազգեր նկատուիլ զիրար, Եւրոպիոյ մէջ պահուելու համար երկարատեւ խաղաղութիւն մը։»

ՖՐԱՆՍԱ.— Խորհրդարանական ակմբոց մէջ, օրուան գլխաւոր դէպքն է՝ գործաւորական յառաջացեալ մասին չափաւոր մասին դէմ դառնալը, զոր կ'ամբաստանէ իբրեւ նախարարական պաշտօնի հետամուտ։ Գործաւորականաց ամենէն պերճախօս պարագլուխները՝ Միլրան և Ժօրէս՝ մերժուեցան իրենց կուսակցութեան մեծագոյն մասին կողմէ իբրեւ «յոյժ չափաւոր, պատեհական, նախարարական» մարդիկ։ Չափաւոր հանրապետականք այս պառակտման համար գոհ են յոյժ։

ՁԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.— Ձինու մեծագոյն նահանգներէն միոյն՝ Սէչուանի կուսակալը ձերբակալուեր է Բէքինէ եկած հրամանաւ, որովհետեւ Թոնքարայ զօրապետն սպաննել տուած է՝ իւր մեծամեծ գողութիւնները պարտկելու համար։ Ուայ զօրավարի գլխուն վայ եկեր է իւր վատութեան համար ի Բինկեանկ։ Գլխատուեր է։ Եեհ և Նիէ զօրավարներն ալ աստիճանազուրկ եղեր են։

ԽՐԱՏ ՄԸ ՆՈՐՎԵԿԻԱՅԷՆ.— Հռչակաւոր Նորվեկիայի գրագէտ ու բանաստեղծ Պիէօրնսդէրնէ—Պիէօրնսոն Ուէլ- տէ Ուէլ-ին մէջ յօդուած մը գրելով, կը քննադատէ գիշերը ցերեկի և ցերեկը գիշերուան փոխածելու յարաճուն սովորոյթը։ Կը ցուցնէ թէ ո՛րքան վնասակար է այս ընթացքը։ «Այդով մարդուն առողջութիւնը կը քայքայէ, ճաշակները կը խանգարէ, և իմացականութիւնը կը ստորնանայ, ճիշդ ինչպէս գինեմոլութեամբ։ Տէրութեան անկ է միջամտել՝ վերջ տալու համար այս յոռի ունակութեան։ Եթէ պաշտօնատունք և վաճառանք գործի սկսին արշալոյսին, և գործէ դադրին միջօրէին կամ միջօրէէն ետքը ժամ 2ին, այս բարեկարգութեան արդիւնքը կ'ըլլայ ցերեկն ու գիշերն իրենց սովորական պաշտօնին վերադարձնել։ Կէս օրը դադարել կէս օր կ'ըլլայ, խանութները կանուխ կը փակուին, ամեն մարդ կանուխ կը պառկի, և արշալոյսին իւր գործին գլուխը կ'ըլլայ, — (պայմանաւ որ քաղաքին հեռաւոր ծայրերն անմիջական հաղորդակցութեան մէջ ըլլան գործատեղիներուն կամ դպրոցներուն հետ, եւ այլն)։ Թատրոնք բաց կ'ըլլան միջօրէէն ետքը ժամ 4էն 7, կամ 5էն 8, և ժամ 9—10 ամեն բան փակուելով, և ամեն լոյսեր մարելով, կէս գիշերէն առաջ մարդիկ հանգչած կ'ըլլան, ինչպէս արդէն կ'ըլլայ գիւղերուն մէջ, ուր մարդիկ չեն դադրած ցերեկն աշխատելէ և գիշերը քնանալէ։ Այս մասին մեր նախնեաց լաւ սովորութիւններուն դառնալով ամեն կերպիւ կը շահինք, և այժմեան ընկերութեան շատ մը չարիքները կը դարմանուին,» կ'ըսէ անուանի գրագէտը։

ԳԵՐՄԱՆ ԼՐՏԵՍՆԵՐՆ Ի ՓԱՐԻԶ.— Ձերբակալուած երկու գերման լրտեսներուն համար կ'ըսուի թէ գործօն ծառայութենէ դադրած սպայներ էին։ Անոնց պաշտօնն էր գերման սպայակոյտին միշտ տեղեկութիւն տալ Փարիզի պաշտպանութեան միջոցներուն կատարելագործման վրայ, նոր ամրութեանց վրայ և հոն առաջնորդող ճամբաներուն վրայ։ Իրենց ձեռքը կար գերմանական յոյժ կատարեալ քարտէս մը, որ ֆրանսական բերդերուն և ամրոցներուն դիրքերը շատ լաւ կը ցուցնէ։ Իրենց պաշտօնն էր նաեւ յարաբերութեան մէջ ըլլալ պատերազմական նախարարութեան այն պաշտօնէից հետ որք կրնային թանկագին տեղեկութիւններ տալ իրենց։ Բայց այս մասին իրենց ճիգեր ի դերեւ ելեր են։ Այս երկու լրտեսներ առաջ շատ սուղ բնակարան մը վարձած էին թեթեւ կիներու փոքրիկ օթեւանի մը մէջ, ուր իրենցմէ մին կնոջ մը հետ յարաբերութիւն հաստատեց։ Տանտիրուհին սնանկացաւ, և իրենք ուրիշ տեղ սենեակներ վարձեցին, ուր զուարճալի կեանք կը վարէին յիշեալ կնոջ և անոր եղբօր հետ, լրտեսութիւն ու կնասիրութիւն իրարու ծառայեցնելով, Գերմանիայէն եկող դրամին շնորհիւ, երբ օրին մէկն յանկարծ իրենց մէջ երեւցաւ ոստիկանութեան գլխաւոր գործակալ Պ. Քոշֆէռ, որ երեք այրերը ձերբակալեց, և խուզարկութիւն կատարելով շատ մը կարեւոր թուղթեր գտաւ։ Կ'երեւի թէ այս երկու Գերմանք իրենց հաշուոյն գործած են, և թէ հարիւրապետ Տրէյֆիւսի մատնութիւնն ալ զատ բան մ'է։

ՁԻՆԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐ.— Ծովակալի մը զուարճալի արկածը.— Չինական նաւատորմին դէթ մէկ մասին ի՛նչ վիճակի մէջ գտնուիլը ցոյց տալու համար, անգլ. թերթ մը հետեւեալ պատմութիւնն հրատարակեց, զոր վերջերս Ձին և Ճապոն ճամբորդող Անգլուհի մը գրած է իրեն։

Ֆրանսայի և Սիամի վերջին խնդրոյն ժամանակ, չինացի ծովակալ մը կը կենար ի Շանկայ, երեք մարտանաւ ունենալով իւր հրամանաց ներքեւ։ Բէքինէ իրեն հրաման կուգայ Պանկքոք (Սիամ) երթալու, հոն չինական շահերուն վրայ հսկելու համար։ Ծովակալը խարիսխ կը վերցնէ. բայց շատ չանցած կը տեսնէ որ իւր նաւերուն մեքենայներն անխնամ թողուած ըլլալուն համար այնքան գէշ վիճակի մէջ են որ ճամբորդութիւնը շարունակել անկարելի է։ Ուստի, նաւաձիգ շոգենաւու մը օգնութեամբ ետ կուգայ և նորէն կը խարսխէ ի Շանկայ։ Բայց եթէ խոստովանէր թէ իւր մեքենայից անկարգութեան պատճառաւ անկարող է Սիամ երթալ, անշուշտ պաշտօնանկ կ'ըլլար, և դուցէ մահուամբ կը պատժուէր։ Ուստի, նախ հեռագրեց ի Բէքին թէ՝ տրուած հրամանին համեմատ՝ իւր մարտանաւերով մեկնած է Շանկայէ։ Յետոյ՝ ուրիշ հեռագրով մը՝ ծանոյց թէ Պանկքոք հասած է, և թէ Սիամի իշխանութեանց հետ ծագած թիւրիմացութիւնը կարգադրած է՝ «Երկնային Կայսրութեան» վեհաշուք պատուոյն համաձայն կերպիւ։ Յետոյ նամակաւ մ'ալ ծանոյց թէ ողջամբ դարձած է Շանկայ։ Բայց որպէս զի այս յանդուգն խաբէութիւն յաջողէր, իւր քով գտնուող քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնեայները կաշառել պէտք էր և այն՝ իւր գրպանէն դրամ ծախսելով։ Ասիկա իւր գործին չէր գար։ Հետեւապէս, իւր մարտանաւերուն մէջ գտնուող բոլոր սպայներն ու նաւազները պաշտօնանկ ըրաւ, անոնց թոշակներն ինք գանձեց, և ամբողջն իւրացուց։ Ժամանակ մը ետք այն մարտանաւք նոր սպայներ ունեցան և նոր նաւազներ։

ԻՏԱԼԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՄԸ ՄԷՋ.— Անցեալ շաբթուն Հռոմայ մէջ ընդհանուր ցաւ պատճառեց անարգ ոճիր մը որ գործուած է Հոգւոյն Սրբոյն Հիւանդանոցին մէջ, ուր գթութեան քոյր մը սպաննուած է։ Այս 26 տարեկան մայրապետ եօթն տարիէ հետէ կը խնամէր հիւանդները՝ թոքախտաւորաց բաժնին մէջ։ Իւր համբերութեամբ, անոյշ բնաւորութեամբ և մարդասէր գործունէութեամբ օրինակելի մայրապետ մ'էր։ Մարդասպանն երբեմն նոյն յարկին ներքեւ պատսպարեալ, հիւանդութենէն աղէկնալէ ետքն իբրեւ հիւանդապահ պաշտօնի կոչուած, բայց իւր յոռի ընթացքին համար պաշտօնանկ եղած էր։ Գացած ժամանակ ըսաւ թէ Տնօրէնէն վրէժ պիտի լուծէ։ Շատ չանցած կը յաջողի հիւանդանոց մտնել այնպիսի օր մը ուր ընդհանուր այցելուք կ'ընդունուին հիւանդները տեսնելու։ Տնօրէնը չգտնելով, վրէժը կը հանէ մայրապետէն։ Ծեր և անկար հիւանդ մը որ շատ կը համակրէր մայրապետին՝ կը փափաքի պաշտպանել զայն, իւր վերարկուն նետելով չարագործին երեսին՝ զայն չփոթեցնելու համար, բայց չի յաջողիր, զի արիւնալի դաշոյն ի ձեռին մարդն իրեն կը սպառնայ։ Անզգամը կը կարծէր թէ իւր զեղծումներն իմացնողը մայրապետն էր, մինչ խեղճը բերանը չէր բանար մէկու մը վրայօք գէշ զրուցելու։

Հռոմայ լրագիրք Հռոմայ հիւանդանոցի մը մէջ պատահած այս ոճիրը պատմելով, ցաւ կը յայտնեն բաւական հսկողութիւն չըլլալուն համար. զի, նախ, պէտք չէր՝ կ'ըսեն՝ պաշտօնի կոչել մարդ մը որ արդէն քանիցս դատապարտութիւն կրած էր պատժական դատարանէն իւր յոռի ընթացքին համար։ Եւ երկրորդ, քանի որ վրէժ սպառնալով մեկնած էր, պէտք չէր հիւանդանոց ընդունիլ յայցելութիւն։ Երրորդ, քանի որ այցելուներուն վրան նայիլ կանոն է որպէս զի արգիլեալ նիւթեր չմտցնեն հիւանդանոց, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ այս կասկածելի մարդ, զոր քննել աւելի եւս պէտք էր, կը թոյլատրուի հիւանդանոց մտնել՝ սուր և խոշոր դաշոյն մ'ունենալով իւր վրայ։

«ՎԼԱՏԻՄԻՐ»Ի ԴԱՏԸ.— Օտեսայէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Վլատիմիր և Քոլոմպիա շոգենաւերուն դատը վերջացած է, և ռուս ընկերութիւնը դատապարտուած է 230,000 ր. վճարել իբրեւ վնասուց հատուցում և իտալեան շոգենաւուն տէրը՝ 40,000 ր. և երկու նաւերուն ալ նաւապետները չորսական ամսուան բանտարկութեան դատապարտուած են։

ԶԱՐԵՐՈՒՆ ԴԱՄԲԱՐԱՆԸ.— Այն դամբարանն ուր այս երկուշաբթի առ յաւէտ դրուեցաւ մարմինն Աղեքսանդր Գ. կայսեր՝ կը գտնուի Սրբոց Պետրոսի և Պօղոսի մայր-եկեղեցւոյն մէջ, Նեվայի աջ եզրին վրայ, այն բերդին մէջ որոյ պարիսպները վեց ամիս կը թրջէ Նեվա և վեց ամիս կը պարփակէ անթափանցելի սառոյցի մէջ։

Այս բերդին առաջին քարը դրաւ Մեծն Պետրոս 1703 թուականին և մայր եկեղեցւոյն հիմն ալ դրուեցաւ 1714ին, փոքր եկեղեցւոյ մը տեղւոյն վրայ որ առժամապէս շինուած էր 1703ին բերդին հետ մէկտեղ։

Մայր-եկեղեցւոյն օծումը կատարուեցաւ 1733ին։ 1757ին, երրորդ անգամ ըլլալով, կայծակնահար եղաւ, երբ զանգակատան վրայ պարուրաձեւ բարձրացող սրածայր սիւնը կամ կոթողն ինկաւ և իւր անկմամբ այն աստիճան վնաս տուաւ շէնքին որ տաճարը վերստին շինել պէտք եղաւ՝ նոր զանգակատան մը և կոթողի մը հետ, և աւարտեցաւ 1772ին։

Կոթողին գագաթան վրայ կ'երեւի խաչ ի ձեռին հրեշտակ մը, և 22 լիպրա զուտ ոսկի գործածուած է ոսկեզօծելու պղնձն որով պատսպարուած են գմբէթն ու երկրագունդն որոյ վրայ կը կենայ հրեշտակը։ Բրգաձեւ կոթողը կը բարձրանայ գետնէն 302 ոտք, և ի բաց առեալ Ռիկայի եկեղեցւոյ մը զանգակատան վրայ բարձրացած կոթողն, անկէ աւելի բարձրը չկայ Ռուսիոյ մէջ։

Մայր-եկեղեցին 210 ոտք երկայն և 98 ոտք լայն է։ Փեդերսպուրկի շինութենէն ի վեր ամեն Զարեր թաղուած են այս մայր-եկեղեցւոյ ստորնայարկին մէջ, ի բաց առեալ Պետրոս Բ. Զարն որ մեռաւ և թաղուեցաւ ի Մոսքուա։ Մարմինները կը դրուին գետնին մէջ փորուած գերեզմաններու մէջ, որոց վրայ գտնուած մարմարինէ դամբարանք գերեզմաններուն տեղը միայն կը ցուցնեն։ Մեծին Պետրոսի գերեզմանը կը գտնուի հանդէպ Ս. Պետրոսի պատկերին, որ հարաւային դուռին քով համակ ոսկեայ շրջանակի մը մէջ է։ Պատկերն յօրինուած է Մեծին Պետրոսի ծնած ժամանակ ունեցած մեծութեան ճիշդ չափով, այն է՝ 19¼ ինչեզ երկայնք և 5¼ ինչեզ լայնք։

Սովորական ժամանակներ այս մայր-եկեղեցի մասնաւոր ճոխութիւն կամ շքեղութիւն չունի. և այս օրուան տխուր պերճութեան հակապատկերը կը ներկայէ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՃԱՊՈՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԱՌ ՁԻՆ

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ, 21 Նոյմ.— Ճապոնի կառավարութիւնը, պատասխանելով Ամերիկայի ծանուցագրին, որով կ'առաջարկուէր միջնորդել, շնորհակալութիւն յայտնեց Միացեալ Նահանգաց նախագահին, բայց մերժեց առաջարկուած միջամտութիւնն, ըսելով թէ ճապոնական զօրաց ձեռք բերած յաջողութիւնն այնպէս է որ Ճապոն կը խորհի թէ Ձին պէտք է ուղղապէս առ Ճապոն դիմելով հաշտութիւն խնդրէ։

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

ԹՈՔԻՕ, 21. (Պաշտօնական.)— Ճապոնցիք ամսոյ 18ին գրաւեցին Հոխոյէն քաղաքը, զոր պաշտպանող 20,000 Ձինացիք ի փախուստ դարձան։

ԵՈՔՈՀԱՄԱ.— Օյամա զօրապետին բանակն՝ երկու թեւի բաժնուած՝ Բորդ-Արթուրի վրայ կը քալէ տարբեր ճամբաներով։

ՀՈԼԱՆՏԱՑԻՔ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԼԱ ՀԷ.— Հոլանտացիք ամսոյ 19ին սկսան կործանել Սանկարայի շրջակայքը (°)։ Ռաճան (բնիկ իշխանը), հաւանօրէն վիրաւորուած, փախաւ դէպ ի հիւսիս։ Հոլանտացիք գտան 230 քիլոկրամ ոսկի, 3,810 քիլոկրամ արծաթ, զորս փոխադրեցին Ամբենամ իրենց բանակատեղը։ Զինուորական գործողութիւնք կը շարունակուին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

ՄԵՍԻՆԱ.— 24 ժամէ ի վեր նոր ցնցում չեղաւ։ Բայց վնասուած տեղերէն սրտաճմլիկ լուրեր կուգան։ Մեռեալներուն թիւն յոյժ մեծ է. վիրաւորելոց թիւն անհուն է (°)։ Ստրոմպոլիի հրաբուխը սաստկապէս բորբոքած է։

ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ

ՖԻՈՒՄԷ (Ադրիականի մաճառական նաւահանգիստ.)— Կառավարութեան պալատն որ շինուելու վրայ էր՝ փլաւ։ Փլատակներուն տակէն հանուեցան հինգ մեռեալք և 12 վիրաւորեալք։ Զոհերուն ամբողջ թիւը դեռ յայտնի չէ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՍԱՄԱՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Սամանճեան եղբարց Բէրտաճըր-խանի թիւ 12 եւ 13 սենեակներու ապրանքները փոխադրուած են այժմ Պահճէ-Գաբու, Էսկի Զապթիյէ ճատտէսի, Թօմսըն խանի դէմ թիւ 47 քառայարկ շէնքը՝ ուր ըստ առաջնոյն պիտի վաճառուին կարասեաց վերաբերեալ ամեն տեսակ բամպակեղէն, բրդեղէն ու մետաքսեղէն կերպասներ, նոյնպէս բրեթօն, ռեփս, քաշմիր ապածոյներ եւ զանազան վարագոյրներ, նոր ձեւ սէօրներ, ամեն տեսակ զորգեր, մուշամաներ, ծածկոցներու համար կտաւներ, մետաքս փլիշներ, բուրդ թաւիշներ եւայլն եւայլն։ Գործով գիտեն յաճախորդք որ Սամանճեան եղբարց սկզբունքն է ԾԱԽԵԼ ԼԱՒ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԱԺԱՆ ՈՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ։
162　　9—10

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Հմայեակ Սրբազան երկու օրէ ի վեր անձնական տկարութեան պատճառաւ իւր տունը կը մնայ ի Եէնիգաբու։

Սիսի կաթողիկոս Ամեն. Տ. Մկրտիչ Սրբազանի համար առնուած տեղեկութեանց նայելով, Ն. Սրբազնութիւն տակաւին անկողնոյ կը ծառայէ և բժշկաց կողմէ կը դարմանուի։

Հալէպի առաջնորդական տեղապահ Արժ. Պետրոս վարդապետ Ներկարարեան մայրաքաղաքս եկած է։

Իզմիրէն կը գրեն մեզ թէ ամսոյս 6|18ի կիրակի օրը, Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ հոգեհանգստեան պատարագ և պաշտօն մատուցուեր է Ռուսիոյ Աղեքսանդր Գ. հանգուցեալ կայսեր համար։

Պատարագը մատուցեր է վիճակին առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Ասլանեան։

Եկեղեցին, պատշաճապէս զարդարուած, լեցուեր է ազգայնոց և օտարազգեաց խուռն բազմութեամբ։

Հիւպատոսական մարմինը ներկայ գտնուեր է գրեթէ ամբողջովին։ Ռուսական ընդհ. հիւպատոսն՝ ընտանեօք և հիւպատոսարանի պաշտօնեայք ինչպէս նաեւ ռուսական շոգենաւային ընկերութեան գործակալք կեցեր են աջակողմեան դասին մէջ։ Իսկ միւս հիւպատոսները՝ ձախակողմեան դասին մէջ։

Վսեմ. Կուսակալին կողմէ յատկապէս ղրկուած զինուորներ բարեւի կեցեր են եկեղեցւոյն դուռը։

Յաջորդ օրը, երկուշաբթի, բոլոր հիւպատոսք իրենց թարգմաններով Ազգ. առաջնորդարան գալով այցելութիւն տուեր են Գեր. առաջնորդ Ս. Հօր եւ շնորհակալութիւն յայտներ են։

Թէ՛ եկեղեցւոյն և թէ առաջնորդարանին մէջ՝ հիւպատոսական մարմինն ընդունուեր է արժանավայել պատիւներով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Լանկա Քոյի բարեպաշտ սափրիչ արհեստաւորք իւրեանց սեփականութիւնն եղող ի Գում-Գաբու Նշանճը թաղ. Մոլլա Քաշը փողոց գտնուած կրպակն և անոր մէջ եղած բոլոր կարասիներն 1874 յուլիս 19 թուակիր կտակագրով մը հաստատութեանս նուիրած ըլլալով, 1884 սեպտեմբեր 4 թուակիր գրութեան համաձայն, յառաջիկայ երեքշաբթի օր, նոյեմբեր 15, Գեր. Տ. Աբրահամ եպիսկոպոս Մամիկոնեան Ս. Փրկչի մատրան մէջ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ յիշեալ արհեստաւորաց ննջեցելոց հոգւոյն համար։

Զայս ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
1—3　Ազգ. Հիւանդանոցի
ՍԱՐԳԻՍ Յ. ԹԱՇՃԵԱՆ

Ազգ. Հիւանդանոցի Վագֆէն յԱրնավուտքէօյ մանկիւլ մնացած տունն, որուն աճուրդի դրուիլը քանիցս ծանուցուեցաւ, վերջնապէս 680 օսմ. ոսկիի վաճառուած է։

Կը լսենք թէ Բէրայի Նոր Թատրոնին տեղ կառուցուած ազգային կալուածն, (Թօգատլեան Ճաշարանը) զոր ի սկզբան կը խորհուէր Maison d'Or անուանել, վերջնապէս յորջորջուեր է Splendide Café, «Շքեղ Սրճարան», համանման եւրոպեան հաստատութեանց անուամբ։

Բացումը տեղի պիտի ունենայ դէպ ի տարւոյս վերջը։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ.— Կեղծմաշկին դարմանման համար Տոքթ. Ռուխ հնարած շիճաղեղէն մաս մը Տոքթ. Շանթմէսի կողմէ տուփով մը Վեհ. Սուլթանին մատուցուած էր։ Բժշկական վարժարանին մէջ ճարտար բժիշկներէ կազմեալ յանձնաժողով մը, որ պաշտօն ունէր այդ դեղին նկատմամբ քննութիւններ կատարել, տեղեկագիր մը պատրաստելով յայտարարած է թէ այդ տուփին մէջ գտնուած շիճաղեղը մէկ և կամ առ առաւելն երկու հիւանդի բաւական է և թէ նոյն դեղը յանձնաժողովին կողմէ մինչեւ որ հարիւր հիւանդի վրայ չփորձուի՝ կարելի չէ վիճակագրութիւն մը պատրաստել թէ կեղծմաշկին դէմ դարման մ'է ու մինչեւ հիմայ գործածուած ուրիշ ազդու միջոցներէն աւելի կերպով գերազանց. թէ հարկ է այդ դեղէն առ այժմ իւրաքանչիւր շաբթուան թղթատարով Բարիզէն յիսուն սրուակ բերել տալ եւ ըստ որում հիւանդները զատ զատ այդ դեղով դարմանելով անկարելի է որ վերոյիշեալ վիճակագրութիւնը ամբողջովին գիտական հանգամանք մը առնայ, առնուազն քսան անկողիննոց տեղ մը սահմանել, որպէս զի վարակեալները միշտ յանձնաժողովոյն հսկողութեան տակ դարմանուին և կատարուած քննութեանց արդիւնքովն եթէ հաստատուի որ այդ շիճաղեղ կեղծմաշկի դէմ բացարձակ դարման մ'է, յայնժամ պատօնուի անոր գործածութեան ընդհանրացումը։

Այդ տեղեկագիր մատուցուած է Վեհ. Սուլթանին որ հաւանելով անոր պարունակութեանը՝ հրամայած է յարմար տեղ մը հաստատել առաջարկուած քսան անկողիննոց հիւանդանոցը, այդ շիճաղեղէն ամեն շաբթուան թղթատարով Բարիզէն յիսուն սրուակ բերել տալով փորձը կատարել և պատրաստուելիք վիճակագրութեան համաձայն ձեռք բերուած արդիւնքն Ն. Վեհափառութեան մատուցանել։

ՇՔԱԴՐԱՄ.— Վեհ. Սուլթանն երկրագործական և արհեստական շքադրամ մը շնորհած է Դ. զօրաբանակին հրամանատար Մեհմէտ Զէքի փաշայի։ Երկրագործական Նախարարութիւնը այսօրուան թղթատարով Ն. Վսեմութեան պիտի ղրկէ այդ շքադրամը։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ հրաժարման ու տեղապահի ընտրութեան վրայ, զոր ծանուցինք երէկ, հետեւեալ մանրամասնութիւնք կը հաղորդուին։

Սինօդն ու Խառն ժողովն երբ իմացան Տ. Նէոֆիթոս Ը. Պատրիարքին հրաժարումը, համագումար նիստ կազմեցին, ուր կարդացուեցաւ Ն. Սրբազնութեան պաշտօնական հրաժարականը։ Պատրիարքն իր սոյն որոշման պատճառ ցոյց կուտար իր անձնական վատառողջութիւնը և չափազանց յոգնութիւնը։

Յետոյ, Տեղապահի ընտրութեան ձեռնարկուեցաւ որ Պատրիարքարանի գործերը վարէ մինչեւ Նոր Պատրիարքին ընտրութիւնը։ Պրուսայի մետրապոլիտ Տ. Նաթանայէլ ընտրուեցաւ ստուար մեծամասնութեամբ։ Յայտնի է թէ պատրիարքական աթոռը չի կրնար 40 օրէն աւելի թափուր մնալ՝ հաշուելով այն օրէն երբ կայս. կառավարութիւնը վաւերացնէ տեղապահին ընտրութիւնը։

Երեքշաբթի օրը, ժամը 8ին միջոցները, կրօնական գործոց տեսուչ Ջիվէր պէյ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գնաց տանելով Պույուրուլտուն որ կը վաւերացնէ տեղապահին ընտրութիւնը։ Ջիվէր պէյ ընդունուեցաւ մեծ դահլիճին մէջ Տեղապահին կողմէ՝ շրջապատուած Սինօդին և Խառն ժողովոյ անդամներէն։ Հակիրճ տեսակցութենէ մը ետք, Ջիվէր պէյ ոտքի ելլելով կարդաց Պույուրուլտուն, որ կը ծանուցանէր թէ կայս. Իրատէ մը կը վաւերացնէ տեղապահին ընտրութիւնը և արտօնութիւն կը շնորհէ նոր պատրիարքին ընտրութեան ձեռնարկելու։ Բոլոր ներկայք յոտնկայս մտիկ ըրին սոյն պաշտօնագրին ընթերցումը, յետ որոյ Տ. Նաթանայէլ խօսք առնելով, բացատրեց յոյն Ազգին ու Եկեղեցւոյն երախտագիտութիւնն առ Վեհ. Սուլթան իր հայրական հոգածութեան այս նոր ապացոյցին համար դէպ ի Իւր հաւատարիմ հպատակները։ Տեղապահ Սրբազան իր ատենաբանութիւնն աւարտեց բարեմաղթութիւններով վասն արեւշատութեան և փառաց Ն. Վեհափառութեան։

Ջիվէր պէյ խոստացաւ Գեր. Տեղապահին արտայայտած զգացումներն հաղորդել կայս. կառավարութեան։

Կրօնական գործոց տեսուչին մեկնումէն ետք, երկու ժողովներն ի նիստ գումարուեցան հարկ եղած տնօրինութիւններն ընելու համար, որպէս զի Նոր Պատրիարքին ընտրութիւնը կատարուի 40 օրուան մէջ, ինչպէս կը տրամադրէ Պատրիարքարանին կանոնագիրը։

Սինօդին կողմէ շրջաբերական մը կուղղուի այսօր բոլոր մետրապոլիտներուն, ծանուցանելով Պատրիարքին հրաժարումն ու տեղապահին ընտրութիւնը։ Այդ շրջաբերականով միենոյն ժամանակ հրաւէր կուղղուի մետրապոլիտներուն՝ իրենց քուէն ղրկել պատրիարքական ընտրելիին համար զոր իւրաքանչիւրն իրաւունք ունի առաջարկելու։

Ըստ Պատրիարքարանի կանոնագրի մէկ յօդուածին, Յունաց առաջնորդական վիճակներէն քանիմը պիտի հրաւիրուին մասնաւոր ներկայացուցիչներ ղրկել, ընտրական ժողովին մասնակցելու համար։

* * *

Մինչեւ Նոր Պատրիարքին ընտրութիւնը՝ Պատրիարքարանի հասոյթն ու ծախքը մատակարարելու համար յանձնախումբ մը կարգուած է, զոր կը կազմեն Բրէվեզայի մետրապոլիտ Տ. Քոնսթանթինոս, Խառն ժողովոյ անդամներէն Անտրէա Սըրմաթարի էֆէնտի և Պատրիարքարանի արկղակալ Սիմէօն էֆէնտի Փափազաքի։

* * *

Նախորդ Պատրիարք Տ. Նէոֆիթոս իր բնակութիւնը փոխադրած է ի Պուրկազ կղզի իւր ծովեզերեայ տանը մէջ։

ՀԱՅ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ.— Սըվազի կուսակալութիւնը տեղեկութիւն տուած է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ Տիվրիկ գաւառակին շրջակայքը երեւան ելած հայ աւազակներ՝ եղած հետապնդման վրայ՝ Խարբերդի Արաբկիր գաւառակն անցած և հոն պահուըտած են։ Նախարարութիւնը հեռագրաւ հրաման տուած է Խարբերդի կուսակալութեան՝ ձերբակալել այդ աւազակները։

ՄԵԾ-ՇՈՒԿԱՅԻՆ կամուրջներուն երկաթեայ շինութեան համար Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կատարուած նուազուրդն երէկ եւս շարունակուեցաւ։

Ճարտարապետ Աղնաւորեան Յովհաննէս էֆէնտի ոսկին հարիւր ղրուշէն 260 ղրուշ առաջարկած էր իւրաքանչիւր քառակուսի մետրին համար։ Պ. Սօվաժօ այդ գնոյն վրայ քառասուն փարա զեղչեց, Աղնաւորեան էֆէնտի ալ իր կողմէ երկու ղրուշ։ Իրիկուան կողմ Պ. Սօվաժօ քառասուն փարա ևս զեղչեց և Աղնաւորեան էֆէնտի ետ կեցած ըլլալով, առ այժմ 256 ղրուշի Պ. Սօվաժոյի վրայ մնաց։

Միւս խնդրարկուներն իրենց ներկայացուցած ընկերութիւններէն ու գործարաններէն տակաւին պատասխան առած չըլլալով՝ չկրցան մասնակցիլ նուազուրդին։

Եթէ նոր մրցակից մը ներկայանայ նուազուրդն այսօր ալ պիտի շարունակուի։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՔԵՐԻՄ ՊԷՅ, որդի վախճանեալ Ահմէտ Էյուպ փաշայի, որ կայսերազուն իշխան Բարձր. Ապտիւլ-գատէր էֆէնտիի հետեւորդներէն է, կայս. Իրատէով աղալի աստիճանի բարձրացած և զինուորական վարժարանի աշխատանաց դասարանն ընդունուած է։ Մահմուտ Քերիմ պէյ նոյնպէս կայս. պատուակալ թիկնապահաց կարգը դասուած է։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը պատրաստած է 1310 տարւոյ մէկ վիճակագրութիւնն, որ կը պարունակէ նոյն նախարարութեան և բոլոր դատարանաց գործառնութիւնները։

Այդ վիճակագրութեան մէկ օրինակը պիտի մատուցուի յոտս կայսերական գահոյից։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ.— Առողջապահական վարչութիւնն հետեւեալ տնօրինութիւնները կը հաղորդէ մեզ այս առաւօտ.

Ամսոյս 6 էն սկսեալ, Սեւ ծովու եզերքներէն (ընդմէջ Ինէպօլուի և Շիլէի) եկող նաւերը տասնօրեայ քարանթինայի պիտի ենթարկուին Սինօպի մաքրանոցին մէջ։ Իսկ Սինօպէն մինչեւ Ինէպօլու գտնուող ծովեզրէն եկող նաւերը 24 ժամու հսկողութեան պիտի ենթարկուին Մանասդըր-Ազզըր մաքրանոցին մէջ, Գավագի մօտ։

—Ատալիաի (Գարամանիա) ծովախորշէն (Քէլէտօնիա և Անամուր հրուանդաններուն միջեւ գտնուած մասը) եկող նաւերը ամսոյս 6 էն սկսեալ հնգօրեայ քարանթինա պիտի սպասեն Քլազօմէնի (Իզմիրի մօտ), Պէյրութի եւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մաքրանոցներէն մէկուն մէջ։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԴԱՒԱՌՍ.—Տիարպէքիրի մէջ Նոյմ. 7էն 8, քոլերայի եօթը դէպք և առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։

—Իզմիրի մէջ Նոյմ. 7էն 8, մէկ դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Պրուսայի մէջ հինգ օրէ ի վեր հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը, Բ. Դրան հրամանաւ, յատուկ բժիշկներ պիտի կարգէ որք բոլոր վարժարաններու աշակերտաց առողջական վիճակին վրայ միշտ պիտի հսկեն և ի մասնաւորի վարժարաններու մէջ վաճառուած ուտելիքներու և խմելիքներու համար ուշադրութիւն պիտի ընեն որ առողջութեան վնասող հանգամանք չունենան։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ մէջ երեւան ելած քոլերային պատճառաւ մաքրանոցներ հաստատուած են և քաղաքին շուրջը քարանթինայի չղթայ մը դրուած է։ Սըվազէն ալ գծեր պիտի դրուին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և Թղթատարական վերատեսչութիւնը ծանուցած է որոց որ անկէ՝ անթերի կերպով գործադրել այն որոշումն, որով երբ թղթատարական պայուսակ մը յանձնուի Մախսուսէի շոգենաւերու քափիթէններուն, ստորագրութիւն կառնուի։

ԻԶՄԻՐԷՆ հազար ոսկի ղրկուած է՝ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասելոց համար կատարուած հանգանակութեան հաշւոյն։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Այտընի Տէնիզլի գիւղաքաղաքին մէջ առջի գիշերը ժամ 12ին երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, սակայն վտանգաւոր հետեւանք մը չէ ունեցած։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալին հրամանաւ՝ Նահանգին Թիւրք Պահրի պահականաւուն սպայք քննելով Համիտիյէ ընկերութեան շոգենաւերն, յայտարարած են թէ նորոգութեան պէտք ունին։ Կուսակալն ալ հրամայած է ընկերութեան՝ անմիջապէս ձեռնարկել շոգենաւերու նորոգութեանը։

Պ. ԿԱԼԱՆ, առաջին երկրաչափ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, երեկ մայրաքաղաքս դարձաւ Եւրոպայէն, ուր կը գտնուէր արձակուրդով։

ՊՈԼՍՈՅ Վէֆա թաղը մէկ քանի օրէ ի վեր տղայոց մէջ կեղծ-մաշկ երեւան ելեր է, ուրկէ բաւական վարակեալներ կան։ Թաղապետութեան Ա. շրջանակին կողմէ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են։

ՏԱՂԿԱԽՏ.— Պալաթ թաղին հրէից տղաքներուն մէջ ծաղկախտ երեւան ելած է։ Ընդհանուր կերպով այդ տղաքը պատուաստուած չեն և հիւանդներէն ալ յարաբերութենէ չեն արգիլուիր։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը հարկ եղածն ի գործ դրած է։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան քարտուղարներէն Պարոն Էմրիխ Ինքլ, նոյն պաշտօնով Բէլգրատ փոխադրուած է։

ԿԵՂԾ ՊԱՆՔՆՕԹ.—Սելանիկէն կը հաղորդեն թէ Օսմ. Պանքայի տեղւոյն մասնաճիւղին գանձապետ Պ. Էմմ. Սթալիէն 7 կեղծ պանքնօթ գրաւեր է զորս կը փորձէին քշել կիշէէն։ Ոստիկանութիւնը Եանքօ անուն մարդ մը ձերբակալեր է որուն վրայ կասկածներ կան։

ԽՈԶԿԱՂԻՆ.— Այտընի նահանգին մէջ խոզկաղինի տասանորդի տուրքն այս տարի ուղղակի պիտի գանձուի, որովհետեւ վարձակալութեան գրուելու աճուրդին պայմանաժամն աւարտած է և պէտք եղած կերպով գին մը առաջարկող չէ եղած։

ԱՓԻՈՆ.—Մինչեւ անցեալ շաբթու վերջն Իզմիրի հրապարակը տարուած են 1837 կողով ափիոն։ Անցեալ տարի միեւնոյն ժամանակ 935 կողով տարուած էր։ Մթերանոցներուն մէջ երկու տարիներու բերքէն այժմ 2116 կողով ափիոն կայ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ մէջ օդերը տաք կերթան մայիս ամսուան նման և ջերմաչափը 25 աստիճան է։

ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐԻ քով ծառայող աշակերտաց համար Այտընի Մաղնիսա գաւառին մէջ վարժարաններ հաստատուած են, ուր այդ աշակերտք օրը մէկ ժամ պիտի յաճախեն գրել և կարդալ ուսանելու համար։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ Մօրօ շոգենաւն, որ առջի օրը Հարէմ Իսկէլէսիի առջեւ խրած էր, երեկ իրիկուն ազատուեցաւ և Սալը Բազարի առջեւ խարսխեց։

ԵՕՐՂԱՆՃԻ արհեստաւորները, որոնք երկրաշարժէն առաջ Շուկային մէջ կը գտնուէին, արտօնուեր են առժամապէս հաստատուիլ հարիւր չափ տաղաւարներու մէջ որք պիտի կառուցուին Շահզատէ Ճամիսի բակին մէջ։

ԱՐԿԱԾ.— Պոլսոյ Թարագճըլար փողոցը Մէհմէտ Ապտի էֆէնտիի կառուցանել տուած շէնքին վրայ աշխատող հայ բանուոր մը առջի օրը լաստափայտէն գետին իյնալով, գանկը ջախջախուեցաւ։ Իսկոյն օգնութեան փութալով, Ս. Փրկչի հիւանդանոցը փոխադրեցին խեղճ մարդը, յուսահատական վիճակի մէջ։

ԹՈՒԶԼԱՅԻ առողջապահական քննիչ Սիւլէյման Կազալէ էֆէնտիի, որ դատաստանի ենթարկուած է, յաջորդած է Թուզլայի նաւամատոյցին առողջապահական քննիչ հազարապետ Րաիֆ էֆէնտի։ Սիւլէյման Կազալէ էֆէնտի պիտի դատուի Պետական Խորհրդոյ առջեւ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ժողովոյ որոշմամբ Հռոդոսի քարանթինայի բժիշկ Պ. Աքսէլօս Ատալիա պիտի երթայ հոն երեւան ելած հիւանդութեան նկատմամբ քննութիւններ կատարելու և արդիւնքը տեղեկագրելու համար։

ՄԱՏԵՆ գաւառին մէջ (Տիարպէքիր) 6155 ղրշ. հանգանակուած է ի նպաստ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասելոց։

ՕՏԱՐ ԼՐԱԳԻՐՔ.— Զրոյց մը յիշատակուեցաւ թէ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչական խորհուրդը քննութեան առած է ծրագիր մը որով կառաջարկուի 2 փարայի դրոշմ փակցնել օտար երկիրներէ Թուրքիա ներմուծուած լրագիրներուն վրայ։ Ստամպուլ կը հերքէ սոյն լուրը և կըսէ թէ այս մասին ծրագիր մը ներկայացուած չէ յիշեալ վարչութեան։

ՊԱՏՈՒԱՍՏ.— Բժշկական ընկերութեան դիւանը վերստին կը ծանուցանէ թէ ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ միջօրէէն առաջ ժամ 9էն 10 (Ը. Ե.) և երեքշաբթի, հինգշաբթի ու շաբաթ ժամ 11էն 12, ամեն ներկայացող ձրիաբար պիտի պատուաստուի ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բերա, Սաքա փողոց, թիւ 2։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երեկ դատեց Սթավրի ու Աբօսթօլ և իրենց ընկերն Աբօսթօլ անուն ուրիշ անձ մը, որ փախած է։ Ասոնք ամբաստանուած էին թէ Իզմիրի շրջակայքը Րէժիի դէտ Մէսթանն սպաննած ու Հիւսէյինը վիրաւորած են։ Ցետ դատավարութեան հասկցուելով թէ ասոնք այդ ոճիրը գործած չեն, այլ Մէսթանն ու Հիւսէյինը սպաննելու դիտաւորութեամբ զէնքի դիմած են, դատապարտուեցան եօթնուկէսական տարուան տաժանակիր աշխատութեան, իսկ փախստական Աբօսթօլ այդ պատիժէն զատ՝ ստացուածոցը գրաւման և քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ.— Երեկ առտու Գարաքէօյի կամուրջէն դուրս ելնող շոգենաւ մը Շիրքէթի Խայրիյէի յատուկ ածուխ բեռցած մաւոնաւ մը զարնելով ընկղմեց զայն։

—Երեկ ժամ 4ին Հայտար-Փաշայէն կամուրջ եկող Մախսուսէի 6 թիւ շոգենաւը փոքր առագաստանաւու մը զարնելով բաւական վնասեց անոր։

Ինչպէս ծանուցուեցաւ Պաշտօնականաց մէջ, Վեհ. Սուլթանը Սանիյէի երկրորդ աստիճան շնորհած է Հռոդոսի Քերբէ գաւառակին գայմագամ Յովհաննէս Ֆերիտ էֆէնտիի, ի վարձ այն ջանքերուն զորս կ՚ընէ իր պաշտօնը բարւոք կերպով վարելու համար։

Ֆերիտ էֆէնտի իր վարած զանազան պաշտօններուն մէջ ցոյց տուած է կարողութիւն ու անձնուիրութիւն և իր այս աստիճանի բարձրացումը գոհութեամբ կը լսեն բոլոր զինքը ճանչցողները։

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՍՂԵՐԴԻ ԳԻՒՂՈՐԱՅՔ

ՔՈՒՌԹ.— Նփրկերտ քաղաքին հարաւային կողմը գրեթէ կէս ժամ հեռուն կը գտնուի այս գիւղ, տները քարաշէն. բնակիչ իբր 45 տուն հայ-կաթոլիկ։ Ունին փառաւոր եկեղեցի, վարժարան ու քահանայ։ Այս գիւղացիք տասներկու տարի առաջ հեռացած էին իրենց Մայր-եկեղեցիէն։ Քուռթցիք քրթախօս են, թէեւ երկար տարիներ է որ վարժարան ունին, սակայն մինչեւ ցարդ արդիւնք չէ ունեցած։ Քուռթցիք երկրագործութեամբ կ՚ապրին։ Այս գիւղի դիմացն է Մուֆարղինի մօտ եղած բարձր աշտարակը, որոյ բարձրութիւնը Պոլսոյ Ջէմպէրլի-Թաշ կոչուած կոթողին բարձրութեանը հաւասար է։ Վրան արաբական տառեր կան։ Այս աշտարակի հարաւային արեւելեան կողմն է Պէհրիկի դաշտը որ շատ գիւղեր ունի, նոյնպէս հարաւային արեւմտեան կողմէն կ՚սկսի Սիլիվանու ընդարձակ դաշտը, որու գիւղերն աւելի բազմաթիւ են։

ՁԷՐՐԷ.— Այս գիւղ Մուֆարղինի հարաւային կողմն է և անկէ երկու ժամ հեռաւորութիւն ունի 75 տուն հայ բնակչօք. լեզունին քրթախօս, տուներն հողաշէն և քարաշէն, օդն ու ջուրը լաւ։ Այս գիւղի անունէն կ՚երեւի, որ առաջ շատ ընտիր գիւղ մ՚էր, զի «զէր» բառը քուրտ՝ այսինքն Մարաց լեզուաւ «ոսկի» կը նշանակէ. իսկ «զէրրէ» բառը նոյն լեզուաւ «ոսկիէ» կը թարգմանուի. արդարեւ մինչեւ ցարդ գեղեցիկ դիրք մ՚ունի, իւր չորս կողմը փոքրիկ սիրուն գիւղեր կան, որոց հեռաւորութիւնը մէկ քառորդ և առ առաւելն կէս ժամ կը տեւէ, և որոց ամենքն ալ նոյն վայրէն լաւ կերպով կը տեսնուին, և դիտողին աչաց առջեւ սիրուն և գեղեցիկ տեսարաններ կը պարզեն։ Ձէրրէցիք ոչ եկեղեցի ունին ոչ վարժարան. հոգեւորական պէտքերնին յետագայ կերպով դարմանելու միջոցը գտած են. շաբաթը մէկ անգամ կը հրաւիրեն մօտակայ գիւղին նորընծան(*) իրենք ալ գիւղապետին տան մէջ կը համախմբուին, ուր կը կատարուին, բաց ի Պատարագի արարողութենէն, բոլոր ժամասացական պաշտամունք։ Երբ վերջի Աւետարանի և հանգանակին կարգը հասնի, նորընծան կամ քահանան նախ կը կարդայ աւետարանը և ապա քրդերէնի կը թարգմանէ, նոյնպէս հանգանակը և վերջի աղօթքները։ Ժամասացութենէ վերջ, կ՚սկսի քուրտ լեզուաւ քարոզ խօսիլ ժողովրդեան։

Գալով վարժարանական խնդրոյն, այս բացը միշտ չէ կարող գոցուիլ. վասնզի մինչեւ ցարդ գիւղերնին վարժարան չէ ունեցած. իրենց կայտառ մանուկները գիւղին մէջ պարապ ման կուգան մինչեւ չափահաս ըլլալու օրերնին. յետ այնու իրենց հօրենական արուեստով կ՚ապրին, որ է երկրագործութիւն։

ԽՈՒՐԴԷ.—Ձէրրէի հարաւային կողմը գրեթէ կէս ժամ հեռաւորութեամբ բլրակի մը վրայ կը գտնուի Խուրթէ գիւղը. բնակիչք 45 տուն հայ, լեզունին քրթախօս է. ունին եկեղեցի և քահանայ, տուներն հողաշէն։ Ձէրրէցիք երբեմն այս գիւղը կուգան Պատարագի ներկայ ըլլալու։ Խուրթեցիք վարժարան չունին. այս գիւղին քահանան կայցելէ Ձէրրէին և այլ մօտակայ գիւղերուն այն ատեն՝ երբ մօտիկ գիւղերէն մին մկրտութիւն կամ հարսանիք և կամ թաղում ունենայ։ Եկեղեցի չունեցող գիւղերը տան մէջ կատարել կուտան իրենց նորածին մանկանց մկրտութիւնը, նոյնպէս հարսանեկան և յուղարկաւորութեան արարողութիւնները։ Խուրթեցիք երկրագործութեամբ և ջորեպանութեամբ կ՚ապրին։

ՊԱՅՐՔ.—Խուրթէի հարաւային Արեւմտեան կողմն է Պայրք գիւղը. բնակիչք իբր 65 տուն քրթախօս հայ։ Այս գիւղ երկու տարի առաջ ոչ եկեղեցի ունէր և ոչ վարժարան, սակայն գիւղապետ բէյ Ցարութիւն աղայի շնորհիւ, այժմ երկուքն ալ ունին, զորս շինած է վերոյիշեալ անձն իւր ծախքովը։ Ցարութիւն Աղան բաւ չհամարելով գիւղին նուիրած եկեղեցին ու վարժարանն, իւր բարի յիշատակին վրայ յաւելուած մ՚ալ կընէ ուսուցիչ մը բերելով և գիւղին մանկտին նորահաստատ վարժարանին մէջ կը հաւաքէ, որպէս զի իրենց մայրենի լեզուն ուսանին, հոգալով թղթեղէն և իւղեղէն և ընդմին ուսուցչի ամսաթոշակը, այս բարեբարը բարի նպատակ մը եւս յղացած է, զոր իրագործելու համար յառաջիկային կը սպասէ, այն է գիւղին համար բերած ուսուցիչը քահանայական պաշտօնի կոչել տալ. զի այս գիւղը այժմ քահանայ չունի, և Աչտէրի քահանայ տէր Մկրտիչ հօր վախճանումէն ի վեր անհովիւ մնացած են։ Պայրքցիք կ՚զբաղին երկրագործութեամբ, սոյն գիւղի հիւսիսային արեւելեան կողմը կը գտնուի Ախշայ գիւղը. բնակիչք 120 տուն հայ. ունին եկեղեցի և երեք քահանայ. գիւղին ժողովուրդը քրթախօս է, և ջորեպանութեամբ կ՚ապրի։

(*) Տիարպէքիրէն մինչեւ Պիթլիս նորընծայ ըսելով ընդհանուր առմամբ քահանայ կը հասկընան։

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԵՒ
ԳՐԱՏՈՒՆ
Գ. Պաղտատլեան

ԲՈՒՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԵՒ
ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ
1895
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԳԻՆ 20 ՓԱՐԱ

ՆՈՐ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1895
ԾՈՑ
ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՈՎՔ
ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ
1895
Պարզ, Զարդարուն
Եւ գեղեցիկ պատկերներով
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺՆՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹՕՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(Գում-գափու, Պատրիարքարան փողոց 15 թիւ տունը)

Ցետ բազմամեայ փորձառութեան, այժմ հաստատուած լինելով վերոյիշեալ թիւ տունը, մասնաւոր խնամօք կը դարմանէ կուրծքի, ստամոքսի գործարանաց և ծննդականաց ամեն տեսակ հիւանդութիւնները. և կը կատարէ վիրաբուժական ու ծննդաբերական գործողութիւնները։

Ամէն օր հիւանդ կ՚ընդունի իւր տունը և հինգշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

Նաեւ չորեքշաբթի կէս օրէ առաջ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ կամուրջին գլուխը Քիւչիւկեան էֆէնտիի դեղարանը հիւանդ կը դարմանէ։ 187 2—50

Օ ԼՈՒՎՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

որ հաստատուած էր Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 394 փոխադրուած է ՔԱՄԵԼԻԱ վաճառատունը, Բերա Մեծ-Փողոց, թիւ 194

Նոյեմբեր 7/19 էն սկսեալ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ և ՎԱՃԱՌՈՒՄ ձմեռնային բարձր նորաձեւութիւններուն, որք նոր հասած են, մետաքսեղէն, բրդեղէն, նոր կերպասներ և ամեն տեսակ նոր կարնիդիւրներ շրջազգեստի եւ հագուստներու համար։

Այս նոր վաճառատունը բանալու համար 10առ հարիւր զեղչ մը. ամեն գնում կանխիկ վճարելի։
184 3—15

HTE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ ԱՆԳԼԻԱ
1852ին հիմնուած
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,510,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քարաշէն և թէ փայտաշէն, կահերու և ապրանքներու վրայ։

Ընդհ. գործակալք ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԸՐ և ԸՆԿ. Ղալաթիա, Քիւչիւք Թիւնել խան, թիւ 4
Փոխ-գործակալ
ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ
Պոլիս, Անանիատի խան

ՀԵԾԵԼԱՆԻՒ
ՀԵԾԵԼԱՆԻՒ
ՀԵԾԵԼԱՆԻՒ

1894ի օրինակներ, Տընլօբ օդահան քաւչուներով ու անմէջ քաւչուներով, առաջին տեսակ։

Կը գտնուի Պ. Պ. ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ քով, Ղալաթիա, Քիւչիւք-Թիւնել խան։ Ներկայացուցիչք անգլիական գործարաններու։

Կը խնդրուի քննել և բաղդատել։ 54

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Պարոն Միքիօթի,

Քիմիական կատարեալ տարրալուծման ենթարկեցի ձեր պատրաստած քոնեաքին նմոյշները որոնք ձեր վաճառանիշը կրող շիշերու մէջ կը գտնուէին։ Այս նմոյշներուն ֆիզիքական ու զգայարանական յատկութիւններն ալ ուսումնասիրուած են։

Ձեր պատրաստած քոնեաքը բոլորովին պայծառ, յստակ և ախորժահամ է։ Հակազդեցութիւնը թեթեւապէս թթուաշ է, — կը հոտէ կը յիշեցնէ օղիներուն (քոնեաք) լաւ յատկութիւնները։ Իր գոյնն է յամպարի բաց դեղին, և իր խտութիւնն է ընդ մէջ 0,950 և 0,940էն 15⁰. եռացման աստիճանն է 84.2։ Թորացման միջոցաւ անկից հանած ալքոլս բնաւ չունի վերածական կամ ուրիշ ալքոլի հոտ, այլ ճիշդ այն հոտը որ կը յիշեցնէ գինեծաղկային եթերներուն հոտը։ Ցետոյ, քոնեաքի այս նմոյշներուն քիմիական բաղադրութիւնն հաստատելու համար, դիմեցի՝ Պ. Պ. Շըվալիէի, Վինտերհալտի, Շէյյնէրի, Սալէի, Բիէօի, Մօլէրի ի գործ դրած եղանակներուն։ Ջրային չոգիացած մասը՝ 1.88 առ հարիւր մնացորդ մը տուած է. քանի մը կաթիլ Բէր-քլօ-րիւր տը ֆէր անմիջապէս երեւան բերաւ թանինի յատկանշանական սեւ գունաւորումն։

Իմ ամբողջ քննութիւններուս արդիւնքին նայելով քոնեաքին նմոյշները կը պարունակեն քիմիական հետեւեալ բաղադրութիւնը.

Խաղողի եթերանիւթային ալքոլ	43.10
Ջուր	55.02
Հաստատուն մնացորդ	1.88
Համագումար	100,00

Հակառակ իմ մանրախոյզ զննութիւններուս՝ քոնեաքի յիշեալ նմոյշներուն մէջ չկրցի գտնել առողջութեան վնասակար ոեւէ օտար նիւթ։ Ուրախ եմ որ կրնամ յայտարարել ձեզ թէ այցելած ըլլալով ձեր Պալըք-Բազարի գործարանն ի Պոլիս, և պատրաստութեան ծառայող նախնական նիւթերը քննած ըլլալով, ինչպէս նաեւ մթերուած արտադրութիւնը, անձամբ հաստատեցի թէ խաղողի զուտ գինիի ոգին իրաւ հանուած է Սամոսի մշկէդ ճերմակ գինիէ. առիկա ամեն պարագայի մէջ լուրջ երաշխիք մըն է ձեր պատրաստած քոնեակի տեսակին գերազանցութեանը։ Գինիի հոտին փափկութիւնը և անուշութիւնը յատկանշանական հանգամանքը կը կազմեն ձեր քոնեակին։

Այս ըսուածներուն վրայ հիմնուելով կը հետեւցընեմ թէ խաղողի քոնեակը, զոր կը պատրաստէ Միքիօթի գործարանը, արժանի է որ հասարակութեան յանձնուի իբրեւ առողջապահական ըմպելի։

Ի հաստատութիւն որոյ կը յանձնեմ ներկայ վկայականս։
Ժ. ԾԱՆՆԻ
Քիմիագէտ Կայս. Պալատան
Կ. Պոլիս 4 օգոստ. 94

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

10/22 Նոյմ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գինը		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուական	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	— —	66 —
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	44 30
» 30,332,811	100		1	» » C		— —	30 20
» 43,963,396	100		1	» » D		28 13	28 17
Ֆր. 798,000,000	400		—	Ռումելիի Երկաթուղի	1870	127 —	128 37½
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	93 —
Ֆր. 185,631,130	500		4	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,988	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթ	1886	— —	— —
	Անուանական	Լոյ վճարի					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8 —	9 16
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինօբլ	1872	— —	3 39
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	5 10
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1873	39 —	38 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	368 —	368 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		477 —	477 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	— —	7 90
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		— —	530 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	— —	20 33
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	1 75
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	7 90
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	— —	404 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	75
1 ամսուան համար	5	50
1 օրուան համար	1	25
Ռըլայ	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	50
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	⁵⁄₈
Փարիզ » Ֆր.	22	77½
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	25
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	5	75
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	20
20 Ֆրանքնոց	87	39
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ Թղթադրամ	8	34
Մէճիտիյէ	108	03
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 21 Նոյմ.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	45	—
» » C » »	28	70
» » D (Բացուած »	25	62
» » D (Գոցուած »	25	65
Ռումելիի Երկաթուղի »	127	50
Բրիօրիդէ »	476	25
Մաքսային Պարտաթուղթ »	507	50
Օսմանիյէ »	446	25
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	472	50
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	667	81
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	02
» » 3½% »	107	40
» Իտալական »	84	35
Քրէտի Լիոնէ »	773	75
Քրէտի Ֆոնսիէ »	916	25
Քոնդուառ տ՚էսքոմդ »	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	2979	—
Եգիպտական Միացեալ »	515	62
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	130
ՎԻԵՆՆԱ 21 Նոյմ.		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	71	50
Օսմ. Ռէժի »	232	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	125	25
« Փարիզի » »	——	—
ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 21 Նոյմ.		
Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	25	70
» Երկաթուղի	128	—
» Ռէժի	——	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	——	—

ԼՈՆՏՈՆ 21 Նոյմ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	66	—
» » B »	44	75
» » C »	2	50
» » D (Բացուած »	25	37
» » D (Գոցուած »	25	50
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երաշխաւոր.	97	—
» » 1894 3½% Եգպ. Հրկ.ով	101	75
Պանք Օթոման (Ճնարեալ) »	16	62
Այտընի Երկաթուղի »	12	—
Միացեալ Եգիպտական »	102	62
Առանձնաշնորհեալ » »	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	102	87
Ռանթ Հելլենական 5% »	31	50
» » 4% »	34	50
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	86	50
» » Նոր 6% »	100	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	236
ՊԵՐԼԻՆ 20 Նոյմ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	——	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	——	—
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ. »	——	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	——	—
» Փարիզի » 2 ամիս	——	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	——	—
Բրիօրիդէ	——	—
Պանք Օթոման	668	75
Եգիպտական Միացեալ	——	—
Ֆրանսական Ռանդ 3%	102	05

THE GRESHAM LIFE
(Թի Կրէշըմ Լայֆ)
Ընկերութիւն Կեանքի Ապահովագրութեան

Տ.

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ մեր Եւրոպական ու Ասիական Թուրքիոյ տնօրէնութիւնը յանձնած ենք

Պ. ՏԻՐԱՆ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀԻ

Ընդհ. տնօրէն Թուրքիոյ համար միայն

Պ. Տիրան Ապտուլլահ արտօնուած է գործակալներ, փոխ-գործակալներ, քննիչներ անուանելու, թերհաշիւներ ու վճարումներ ընդունելու։

Թուրքիոյ տնօրէնութեան հասցէն

Վոյվոտա փողոց, Եուսուֆ Իզզէտին խան, Ֆրանսական նամակատան դէմը, Ղալաթիա։
Ընդհ. Տ օրէն
6—26 Ա. Պ. Ս. ՊՕՐ

ՏՕՔԹ. Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ
ՊՍԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՎԿԱՅԵԱԼ ՎԻՐԱԲՈՅԺ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ
ՓԱՐԻԶԻ

Հաստատուած ի Բերա, Մեծ-Փողոց, Բասաժ Անադոլի, Քլիւպի դիմաց։ Բաց է կիրակիէ, ամեն օր կ՚ընդունի դիմողները ժամն 9էն 5 (Ը. Ե.)։ Հինգշաբթի օրերը կէս գին աղքատաց համար։

Ի Փարիզ, ատամնաբոյժի վկայականն ստանալէ ետք, երկու տարի եւս իւր արուեստն ի գործ դրած է հոն։ 125 25—26

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳԱԼՖՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
ԲԵՐԱ, Մեծ փողոց, Պօն-Մարշէ թիւ 345

Գալֆօբուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ բերել տուած են Փարիզէ եղանակիս ամեն գեղեցիկ նորաձեւութեանց ցոյց մթերք մը, կանանց զգեստուց համար մետաքսեայ կերպասներ, բուրդէ եւ մետաքսէ հիւսուածք նոր նկարներով, թաւիշներ, բլիւշներ եւ կերպասներ եւ ուրիշ շատ նիւթեր բարձր նորաձեւութեան։

Այս վաճառատունը ի վաղուց ծանօթ, հասարակութեան վստահութիւնը գրաւած եւ ապրանքներուն գեղեցկութիւնը ընդհանուր համբաւ վայելած է։ Ապրանքներուն ճաշակին ու տեսակին ամէն հոգ տարուելով հանդերձ՝ վերջին աստիճան աժան գին որոշուած են։
163 ՈՐՈՇ ԳԻՆ 11—20

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Ճիւնուտը Ճէնապը Միւլքիյանէ իչուն միւպայեասը մէվքիի միւնագասայա վազ օլունան 5000 գըյյէ զէյթինին պէհէր գըյյէսի ճէտիտի 1 ղրշ. 30 փարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ չէրը հալը բումիրին 14րւնճի բազար իրթեսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթեսի կիւնիւ տախի 100աէ 5 թէնզիլի գապուլ իտիլէճէկի ճիհէթլէ, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 5 1—3

Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ—Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ ԸՆԿ.
49—52 Կ. ՊՈԼԻՍ ԹԱՀՄԻԶ ՓՈՂՈՑ 52—49
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԻՆԱՑ

ABEΔΙΣ ΑΛΕΜΙΑΝ & ΚΕΒΟΡΚ ΧΟΒΝΑΝΙΑΝ Κ/ΠΟΛΙΣ ΟΔΟΣ ΤΑΧΜΙΣ 52
AVEDIS ALEMIAN & KEVORK HOVNANIAN STAMBOUL RUE TAHMIS 52
MARQUE DEPOSÉE
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ — Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ — Թահմիզ փողոց 52

Չինաստանէն և Ճաւայէն հասած են [illegible] նոր տարուան բերքերէն ընտիր թէյեր որոնք կը ծախուին մեր 52 թիւ վաճառատան մէջ։ Իսկ նոր պայմանագրութեան մը համաձայն՝ 49 թիւ վաճառատան մէջ անմրցելի աժանութեամբ կը վաճառուին անգլիական և ֆրանսական հազարումէկ տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, հռչակաւոր Հիւնթլէյ-Բալմէր, Բէք-Ֆրէյն և ուրիշ ականաւոր գործարաններու թարմ պիսքիւիներ, ֆրանսական գօնֆէթ լօքօմյա և քօլայ. Նաեւ տեղական շօքօլա որ Անգլիոյ մէջ իսկ մեծ համբաւ շահած է։ Ընկերութիւնս մասնաճիւղ մ՚ալ ունի Պաղճէ-Գաբու Մաքսատան նոր դուռ թիւ 14։
10 39—60

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
771,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա
Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ Զ'իթալիէն.
1 և 3, Լը Բէլթէ փողոցի շէնքին մէջ
1845էն հիմնուած է

Ապահովագրեալներու վճարուած	955 միլ.

1893ին տուեալներ

Ապահովագրեալներու վճարուած	78 »
Հասոյթ	175 »
Նոր ապահովագրութիւնք 1 միլիառ	160 »

1894 յունուար 1

Աւանդք և անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	30 »
Պարտքէն հանելով աւելիքը	88 »
Արդի ապահովագրութիւնք 4 միլ.	37 »

Ընդհանուր ապահովագրութիւն
Շահերու բաշխում և ապահովագիններու վճարում՝ ի դէպ մահու
Պայմանագրութեան նոր եղանակ
ԱՆԺԽՏԵԼԻ՝ սկսեալ Ա. տարւոյն վերջէն.
ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու, որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն Թուրքիոյ
188 ՊԱՐՈՆ Ա. ՍԷՖԷԼՃԵՐ
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

MA
COGNAC FRANÇAIS
PUR
ANALYSÉ

«ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ ՑԱՏԿԱՆԻՇ»

Ֆրանսական ճշմարիտ եւ զուտ քօնիաք Փօրտօ նահանգին Ռէնինեօն Վինիքօլ եւ Ժօնզաք քօրանոցներու անանուն ընկերութեանց։

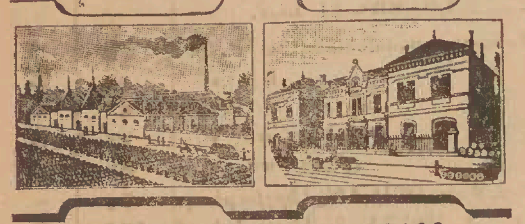

ԺՕՆԶԱՔ
Հիմնեալ է 1871

ՊՕՐՏՕ
Հիմնեալ է 1848

Այս Քոնիաքները որոնք ուղղակի Ֆրանսայէն կուգան, Բարիզ քաղաքին քիմիագիտական Աշխատանոցի պետ Պ. Շ. ԺԻՐԱՐԻ կողմանէ վերլուծուած են։

Իւրաքանչիւր շիշ կը կրէ մի էթիքէթ որոյ վրայ կը գտնուի իւրաքանչիւր տեսակին լուծման վկայականն որ վաւերացեալ է Ֆրանսական կառավարութեան եւ Բարիզու Օսմանեան ընդհանուր Հիւպատոսին պաշտօնական կնիքներով։

Այս ըմպելեաց արտադրութեան վայրն եւ ճշմարտապէս զուտ ըլլալն այսպէս բացարձակապէս երաշխաւորեալ լինելով, պէտք չի մնար ուրիշ գովեստներ շարայլել, ուստի կը բաւականանք հասարակութեան ծանուցանել միայն այս ընտիր ըմպելեաց յատկանիշները եւ Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին որ է մեր ընդհանուր գործակատար Պրք. Բ. ՀՈԼԱՍ եւ Ընկերութեան մթերանոցը, Պոլիս Վիթալ խան Թիւ 3։

Վերոյիշեալ ընկերութեանց տնօրէն եւ վարիչ
Մօրիս Աւբինէօ

12 շիշ պարունակող իւրաքանչիւր սընտուկ կը վաճառուի ըստ տեսակին 30, 42, 48, 60, 72, 84 եւ 90 Ֆրանքի.

Վ. ԳԱՍԱՐԵԱՆ Էֆէնտիի դեղօրէից մթերանոցը. Պոլիս, Պանչք քաբու։

Կը ծախուի նաեւ քաղքիս ուրիշ գլխաւոր դեղօրէից եւ նպարեղինաց վաճառատունները։

Շիշով վաճառուում եւս փոքր ինչ տարբեր գնով։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Աքօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտանօ	2200	Բուխօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գազօ	2000	Քօլբինօ	4000	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիբակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէքանթօ	4500	Թ. Վիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրքիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	3500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Ըլտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնընս	200
Տալթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճրմպօ	200
Ֆալքըն	800	Օգրանօ	4500	Զէրօ	150
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօսքիթօ	120

Էճիբշըն Մօնարք	8000
Բիրմըրն Մօնարք	8000
Լըգիըն Մօնարք	8100

Իտալօ շոգենաւը, նաւապետ Ուադըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 12ին և 26ին (Ն. Տ) հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀՈԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
39

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Ի ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնապէս հաշուեխառնութենէն՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ԶՆԶՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ, 50%—60% զեղչով։

Մեծ վաճառահանութիւն էրիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հանդերձներու, մեծապէս զեղչուած գիներով, ամէն մրցում արհամարհելով

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

[illegible] ԳԻՆ

ՍԻՆԿԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՑԱՂԹԱՆԱԿԸ
ՇԱՀԱԾ Է ՇԻՔԱԿՕՅԻ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Բոլոր աշխարհի հանդէպ՝ Սինկէրի կարի մեքենայից գերազանցութիւնը եւ իւր օրինակաց իւրաքանչիւրին մասնաւոր արժանիքը ապացուցանելու համար, նորա այլազան ընտանեկան եւ արհեստական մեքենայից տրուած են,

54 վկայական

ԿԵՂԾ ԷՆ ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ

Ճշմարիտ Սինկէրի կարի մեքենայից իւրաքանչիւրին վրայ, անպատճառ ստորանոր գծեալ յատկանիշը կը գտնուի։ Սոյն մեքենայք, ի Պոլիս եւ ի գաւառս Միքսիս Կ. Նայտլինկէրի կողմէ նէ հաստատեալ մթերանոցաց մէջ միայն կը վաճառուին, որք են հետեւեալք. 1. ի Կալաթա, Եինկէլ փողոց, Սինկէր խան. 2. Գարաքէօյ, Վօյվօտա փող ց Թրամվայի կայարանի դիմաց Թիւ 120. 3. Բերա, Կալաթա Սերայի դպրոցին դիմաց. 4. Պոլիս Միրքէճի Հօճա փաշա Ճամբ Ալի ճառուէնի Թ. 11։

SINGER MANFG. CO. TRADE MARK

Թիւ 1058 77—78

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ Ց. ԽԱՑԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մ[illegible] կը ծանուցանենք Օսմանեան ամէն [illegible]

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովն, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց յաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յարել մեր սկզբունքին, որ է «ուղղամտութիւն, թէյերու որակ, չափ և գնոց մասին»։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԽԱՑԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն. Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Րօեալ Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին այէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափիլն ալ։ Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է մազերու միակ վերանորոգիչն է. Աննշուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է. Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի. Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէլժէնի վարդի ալեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ. Այս եւս կը ծախուի Րօեալ Վինտզօրի ծախուած տեղերը։

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ է Փարիզ էր կէտրօնատեղին, Պանք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Լիֆ»	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ.

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ. 42

ՖԵՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս.—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուքսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԵՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամէնէն ծանօթ ըմպելին է.—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԵՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէնէն գերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր. ճաշէն յետոյ, աղէտ մարսողական է. կարելի է խառնել գայն վերմութի, գինիի, Սելցի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԵՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 2218

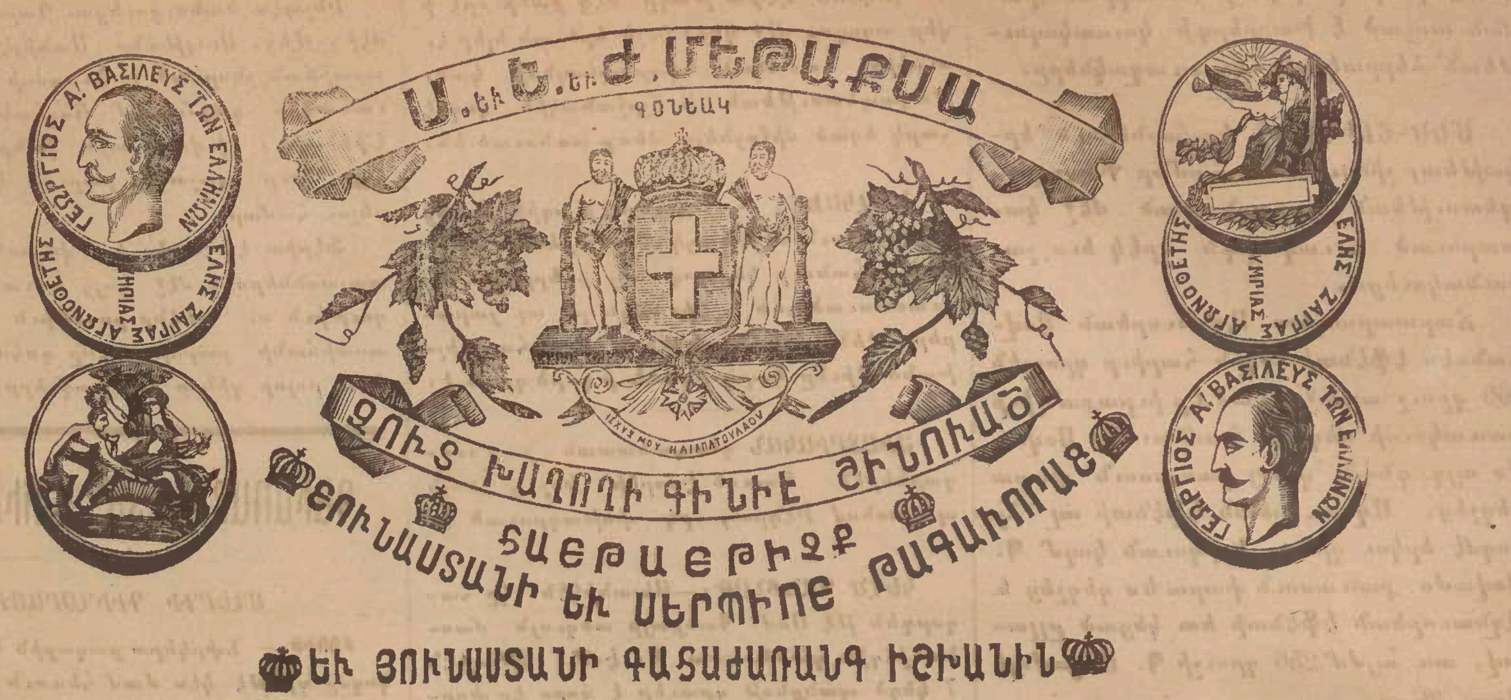
Ա. ԵՒ Ն. ԵՒ Ժ. ՄԵԹԱՔՍԱ
ԳՕՆԵԱԿ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α' ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΖΑΠΠΑΣ ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ ΕΛΛΗΣ
ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷ ՇԻՆՈՒԱԾ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ
ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԳԱՏԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆԻՆ

Յունաստանի ու Սերպիոյ Թագաւորք եւ Յունաստանի գահաժառանգ Իշխանը Մէթաքսաներէն իշխանաբար կը գործածեն այս գօնեաքը. Հետեւեալ արուեստահանդէսներէն մրցանակ ստացած է.

Բրակսէլ	1894 ոսկի շքադրամ գօնեաքի համար	Բրակսա	1834 ոսկի շքադրամ գօնեաքի համար զանազան ըմպելեաց համար
Վիէննա	1894 » » » »	Բրակսա	1894 » » » » սպիտակ գինիէ պատրաստուած գօնեաքի հմր.
Անվէրս	1894 » » » »	Շիքակօ	1893 » մեծ մրցանակ միսքէթ խաղողէ պատրաստուած գօնեաքի համար։
Լիօն	1894 » » » »		

Տարին 2,000,000 ֆրանք սպառում ամեն կողմ։ 1893 օգոստոսէն 1894 փետրվարի վերջը 24,902 սնտուկ եւ 491 տակառ գօնեաք արտածուած է ի Թուրքիա, Պուլկարիա, Ռումանիա, Ռուսիա, Աւստրիա, Գերմանիա, Սերպիա, Մասուա, Հապէշստան, Անգլիա, Պելճիա, Ամերիկա, Պարսկաստան եւ Հնդկաստան

		տակառ	սնտուկ			տակառ	սնտուկ
Աւստրիական շոգենաւերով		70	7528	Քանէլլէնիք շոգենաւերով		5	1009
Գերմանական	»	70	1697	Ռուսական	»	43	856
Մէսաժըրի	»	4	1184	Ճօնըն	»	9	437
Ֆրէսինէի	»		132	Խըտիվիյէ	»	122	5572
Իտալական	»	168	6487		Գումար	491	24902

Այս արտածմունք ապացուցուած են շոգենաւերու գործակալութեանց վկայագրերովն՝ վաւերացեալ Պիրէօսի քաղաքապետութենէն։

Ամեն ատեն գործարաններու ու մթերանոցներու մէջ 500,000 օխա գօնեաք պատրաստ կայ։

Ի Պիրէօս Արիաթիոի, Ալիթի, Նիքիայի, աղչկանց վարժարանին մօտ, Գարօ Տ'Իսթ իա եւ երկաթուղւոյ մօտ 7 մթերանոցներ ունին։ Փափաքողք կրնան այցելել եւ պարունակութիւնները տեսնել։

Մէթաքսա եղբարք 100,000 ֆրանք պարգեւով մը կպատճառվին թէ իրենց գօնեաքները անարատ խաղողէ ու գինիէ պատրաստուած են, ինչ որ հաստատած են բժիշկներ ու քիմիագէտներ, որոց անունները նշանակուած են իւրաքանչիւր շիշի փակցուած վկայագրերու մէջ։

Հիւանդանոցներու մեծ մասին մէջ այդ գօնեաքը կը գործածուի։

Մէթաքսա եղբարք ի Պիրէօս Աքլօնի կամ Քարտիսարքիի հրապարակը գտնուած Ամբլօս անուն գործարանին մէջ խաղողի ոգիէ ամեն տեսակ ոգելից ըմպելիներ եւ մանաւանդ մեծ քանակութեամբ ալ կ լօմ կը պատրաստեն։ Այս վերջինը տակառով կը ծախուի։

Միակ ներկայացուցիչք բովանդակ Թուրքիոյ համար, Թրեանտաֆիլօբուլօս եղբարք, Ղալաթիա, Մահմուտիէ թիւ 53 եւ 69։

SELS EFFERVESCENTS LE PERDRIEL

SELS DE LITHINE
Effervescents
LE PERDRIEL
Contre la Goutte, la Gravelle et les Rhumatismes
Assimilation Sûre.

ANTIPYRINE
Effervescente
LE PERDRIEL
Contre Douleurs, Migraines, Mal de Mer, etc.
Ne produisant ni Crampes ni Nausées.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ՏԷՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Հաստատեալ 1852
Ի ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշուելէ լինելու արհեստական ակռաներ պատրաստելու, ինչպէս նաեւ ամենաստորին ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։

(Բացի կիրակէէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ իկս որ։ 38

KONIAK
ΜΗΧΙΩΤΗ
ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
N. MICHIOTI
MARQUE PRIVILÉGIÉE
COGNAC ORIENTAL
Grande Fine Champagne
HORS CONCOURS

Երեք աստղով շիշը 30 գրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 գրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 գրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մաստիկա և փլում օղի շիշը 12 գրուշ։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶՄԱԳՈՒԺԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՕՍՖԱՏՕՎ ԿՐ ՇՈ

TRIPLEX IN UNUM: SANITAS
VIANDE QUINA PHOSPHATES

Ամենազգու կազդուրիչն որ պարտին գործածել Ապաքինողները, Տկարները, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բազմաթիւ Բժկանաց և Ջըղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յայտ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Խեղճութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վտիտութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ Վիքթօր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 1057

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕՒԻՒՍԹ ԲԱՅԷԿԱ Ղալաթիա, Մահմուտ, Թ. 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԱՐԹԻՒԹԻ • ԽԱՅՐԻՑԷԻ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —			
— —		— —	7 —
— —	7	— —	7 30
2 —	7 45 Վսփ.	— —	8 20
2 30	8 10	2 15	9 5
3 —	8 50	2 50	9 50
3 45 Ֆէրպ.	9 30	— —	10 15 Գզկ.
3 30	9 45 Ֆէրպ.	3 30	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 10 Պշ. Գպ.	4 45 Ֆէրպօթ	10 40 Գզկ.
4 35	10 35 Գզկ.	5 15 Վսփ.	11 —
5 45 Ֆէրպ.	11 5 Գուզկ.	4 40	11 30 Ֆէրպ.
4 50 Վսփ.	11 — Ֆէրպ.	6 40 Ֆէրպօթ	11 30
5 30	11 20	5 40	11 50
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —		— —	— —
— —	7 —	— —	6 25
— —	8 10	— —	7 30
1 15	8 15 Վսփ.	— —	8 20
2 —	9 —	1 30	9 5
2 40	9 30	2 15	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 5	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 40 Վսփ.	10 50 Ֆէրպ.
4 —	10 35	4 45 Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 15 Վսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 45 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

4 — Հարէմէն Սալաճագ բացի Կիր.է)
5 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
4 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԴԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Դապաթաշ Սիրքէճի
5 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 45 Սիրքէճիէն Դապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Դպթ. Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 7/19 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 8/20 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէօսի ճամբով
Դշ. 9/21 Սեւաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 9/21 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 10/22 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 11/23 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Նոյ. 8/20, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն պիտի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայի և Պաթումի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սէրվոսի շոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն Նոյ. 27ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ապրանք և ուրիշ ուղեւորութիւն

Նաւուղիէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
1054 Մոմհանէ փողոց Թ. 108

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ուղղակի երթեւեկութիւն Լիվըրբուլի և Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գազալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալճերօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Սամարիա շոգենաւը, նաւապետ Ռիչարտ, Լիվըրբուլէն հոս կը հասնի ընդհ. վաճառքով, դէպ ի դեկտեմբեր 3։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ